Üksiknumber 6 senti.

JÄRWA TEATAJA

Järwamaa häälekandja.

Toimetus ja talitus: Paides, Pikk 2, telef. 101, pk. 20. Talitus avatud igal äripäeval kella 9-st kuni kella 2-ni p. l. Abitalitus Tapal, Esplanaadi 2, telef. 78, pk. 83.

Ilmub kolm korda nädalas: igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel.
Kaasandeks alandat. hinnaga põllumajanduslik ajakiri „Eesti Talu".
Väljaandja: Usaldusühing „Järva Kirjastus".
Tegev- ja vastutav toimetaja Johannes Kaup.

„Järva Teataja" tellimishinnad:

1 kuu	Kr. 0.65	„Tõusv. Noor."	„Eesti Taluga"
3 kuud	„ 1.90	Kr. 2.20	Kr. 2.10
6 kuud	„ 3.70	„ 4.30	„ 4.10
12 kuud	„ 7.—	„ 8.20	„ 7.75

Tellimisi võetakse vastu alates iga kuu 1. või 15. kuupäevast.

Kuulutushinnad:
Esimesel leheküljel 10 s. ja tekstis 12 s. veeru mm. Viimasel küljel 5 senti millimeeter kuulutusveerul. Kuulutusi ja käsikirju võetakse vastu kella 2-ni igal lehe ilmumise eelpäeval.
Aadressi muutmine 25 senti.

Nr. 114. Paides, esmaspäewal 3. oktoobril, 1938. aastal. 13. aastakäik.

Praha alistus Müncheni otsusele

Tshehhi valitsus leidis, et tal ei ole valikut.

Peaminister Syrovy ütles: „Sõjamehena pidin valima rahutee".

ETA. London, 1. oktoobril.

(Reuter.) Prahast teatatakse ametlikult, et Tshehhoslowakkia walitsus on Müncheni konwerentsi otsused wastu wõtnud. Ametlikus teadaandes üteldakse: Olles kaalunud otsuseid, mis Müncheni on tehtud ilma temata ja tema wastu, Tshehhoslowakkia walitsus leidis, et tal ei ole muud walikut, kui need otsused wastu wõtta.

Kokkulepe, millele Müncheni möödunud öö alla kirjutati, ei ole Prahas weel awaldatud, seepärast ei ole ka Tshehhoslowakkia awaliku arwamise seisukoht weel teada. Ent Prahast saadud muljetest paistab, et seal loodetakse, et Suur-Britannia on walmis kindlustama nue Tshehhoslowakkia majanduslikku arenemist.

Riik muutub ühtlasemaks.

ETA. Praha, 1. oktoobril.

(Reuter.) Müncheni konwerentsi otsuseid teada andes peaminister kindral Syrowy ütles õhtul ringhäälingus: See on raskeim filmapilk minu elus. Kõrgem jõud sunnib meid neid otsuseid wastu wõtma. Minu kohus on kõike hästi läbi kaaluda. Sõdurina mina pidin walima rahutee. Tshehhoslowakkia riik saab nüüd kõwem ja ühtlasem. Meil oli walida kasutu wõitluse ja ohwrite wahel. Meie wõtsime wastu ennekuulmatud ohwrid, mis on meile peale sunnitud. Meil oli walida rahwa surma ja mõnede maakondade loowutamise wahel. Peaasi on, et meie jääme selleks, mis meie oleme. Mina kutsun rahwast säilitama usku oma juhtidesse. On weel wäiksemaid riike, kui meie nüüd saame olema. Ent läbisaamine naabritega saab meil nüüd olema kergem. Meie peamureks on nüüd riiki uuesti üles ehitada.

Prahas käärimisi.

ETA. Praha, 1. oktoobril.

(Reuter.) Siin on rahwa keskel märgata käärimist sest saadik, kui Müncheni kokkulepe teatawaks sai. Rahwahulgad on kogunemas peatänawaile ja ajalehetoimetuste ette. Mitmes kohas on püütud korraldada protestimeeleawaldusi Müncheni kokkuleppe wastu, kuid need katsed on kergesti likwideeritud politsei poolt.

Lippude alla kutsutud reservid koju.

ETA. Pariis, 1. oktoobril.

(Reuter.) Ministrite nõukogu koosolek president Lebruni juhatusel, millest wõttis osa ka peaminister Daladier, otsustas teisipäewaks kokku kutsuda parlamendi erakorralise koosoleku, et ära kuulata arunannet läbirääkimistest, mis lõppesid Müncheni kokkuleppega. Koosolekul president Lebrun tänas Daladier'd temc walwsa patriotismi ja kodanliku julguse eest, millega ta on edukalt täitnud oma wäga raske ülesande.

Walitsus arutas ka abinõusid lippude alla kutsutud reserwwäelaste kojulaskmiseks. Seletatakse, et reserwwäelaste kojulaskmine peab teostama järk-järguliselt kindla kawa järele, mis tagab riigi julgeolekut.

Moskva arvustab Müncheni kokkulepet.

ETA. Moskwa, 1. oktoobril.

(Reuter.) „Iswestija" awaldab täna oma korrespondendi telegrammi Genfist, milles wäga terawalt arwustatakse Müncheni kokkulepet. Kuid leht oma kommentaari selle kokkuleppe kohta ei awalda. Ka teised Nõukogude lehed toowad teate Müncheni kokkuleppest ilma kommentaarideta.

Konrad Henlein.

ETA. Berliin, 3. oktoobril.

(DNB.) Hitler on nimetanud Konrad Henleini Saksa komissariks Sudeedimaal. Ühtlasi Hitler on 1. oktoobril alla kirjutanud määrusele Sudeedimaa walitsemise kohta. Selles määruses üteldakse muuseas: Sudeedi-sakslaste maa-ala okupeerimisega Saksa wägede poolt wõtab Saksa riik üle mainitud maa-ala walitsemise. Sudeedi-maa walitsemise juhiks on Saksa komissar, kes astub ametisse niipea, kui Saksa wägede juhataja on teostanud oma ülesande. Sudeedimaa Saksa komissar allub otseselt Hitlerile. Saksa komissariks Sudeedimaal ma nimetan sudeetlaste juhi Konrad Henleini. Dokumendile on alla kirjutanud Adolf Hitler ja ministrid Frick ja Lammers.

Henlein Sudeedimaa komissariks.

Juudid ja saksa sotsialistid pagevad okupeeritavalt maalt.

ETA. Asch, 3. oktoobril.

(Reuter.) Konrad Henlein, kes on nimetatud Hitleri poolt Sudeedimaa komissariks, on saabunud Aschi, et külastada oma perekonda. Saabumisel teda terwitati elanike poolt. Eile õhtul lewis siin kuulduši, et Henlein on saabunud Aschi selleks, et terwitada Hitlerit, kes saabub Egerimaale tõenäoliselt täna — esmaspäewal.

ETA. Berliin, 3. okt.

(DNB.) Sõjawägede ülemjuhatus teatab: Saksa wäeosad kahurwäekindrali von Reichenau juhatusel läksid täna, 3. okt., kell 8 üle endise Saksa-Tshehhoslowakkia piiri mölemal pool Aschi soppi Selbi ja Neukircheni wahel. Seega on alanud Müncheni kokkuleppes kindlaksmääratud kolmanda tsooni okupeerimine.

ETA. Berliin, 3. oktoobril.

(Reuter.) Kuuldub, et Tshehhi wäed on juba ewakueeritud Egerimaalt, mis okupeeritakse Saksa wägede poolt esmaspäewal, teisipäewal ja kolmapäewal. Arwatakse, et Hitler teeb lähemal ajal külaskäigu Sudeedimaale. Lõpuks kuuldub, et Saksa sõjawäewõimud on annud juhatusi selle kohta, et Sudeedimaa okupeerimisel Saksa wägede poolt püütaks wältida igasuguseid wahejuhtumeid.

ETA. Asch, 3. oktoobril.

(Reuter.) Teatatakse, et Hitler kawatseb sõita Egerimaale kohe pärast Saksa wägede sissemarssimist mainitud piirkonda, mis toimub esmaspäewal.

Saksa ja Tshehhi vägede vahe 2 kilomeetrit.

ETA. Berliin, 3. okt.

(DNB.) Saksa wägede ülemjuhatus teatab: Saksa wäed kindral von Bocki juhatusel on pühapäewal, 2. oktoobril, kell 13 ületanud endise Saksa-Tshehhoslowakkia piiri Oberlausitzis Rumburgi ja Friedlandi juures, alustades Müncheni kokkuleppes kindlaksmääratud teise tsooni okupeerimist. Saksa wäed kindral von Leebi juhatusel on pühapäewal kell 13 alustanud Moldawast edasimarssi.

(DNB.) Passaust teatatakse, et Saksa wägede sissemarss Sudeedimaale on toimunud täiesti ilma wastupanuta. Tshehhid on lahkunud oma positsioonidelt juba wiimastel päewadel, tõmbudes esialgu tagasi Moldawa taha. Sudeedimaa okupeerimine Saksa wägede poolt toimub selliselt, et lahkuwate Tshehhi wägede ja sissemarssiwate Saksa wägede wahel on umbes kaks kilomeetrit, et wältida wõimalikke wahejuhtumeid ja kokkupõrkeid.

Saksa sõjaväed Sudeedimaal korrektsed.

ETA. Praha, 3. okt.

(Reuter.) Saksa sõjawägede käitumine sissemarssimisel Sudeedimaale on täiesti korrektne, nagu kõik teated näitawad. Novi Hradis, kus nad eksikombel olid kokkulepitud joonest üle läinud, tõmbusid nad kohe tagasi, kui neile nende eksitus oli selgeks tehtud. Küll aga on olnud wahejuhtumeid sudeedi-sakslastega. Krumaus sudeetlased on rüüstanud tshehhide maju ja kauplusi. Tshehhi wäed aga on hoidunud wahele astumast, et mitte esile kutsuda tõsist wahejuhtumit. Freistadtis olewat õõsel rünnatud tollimaja. Tollimajja olewat wisatud mitu pommi.

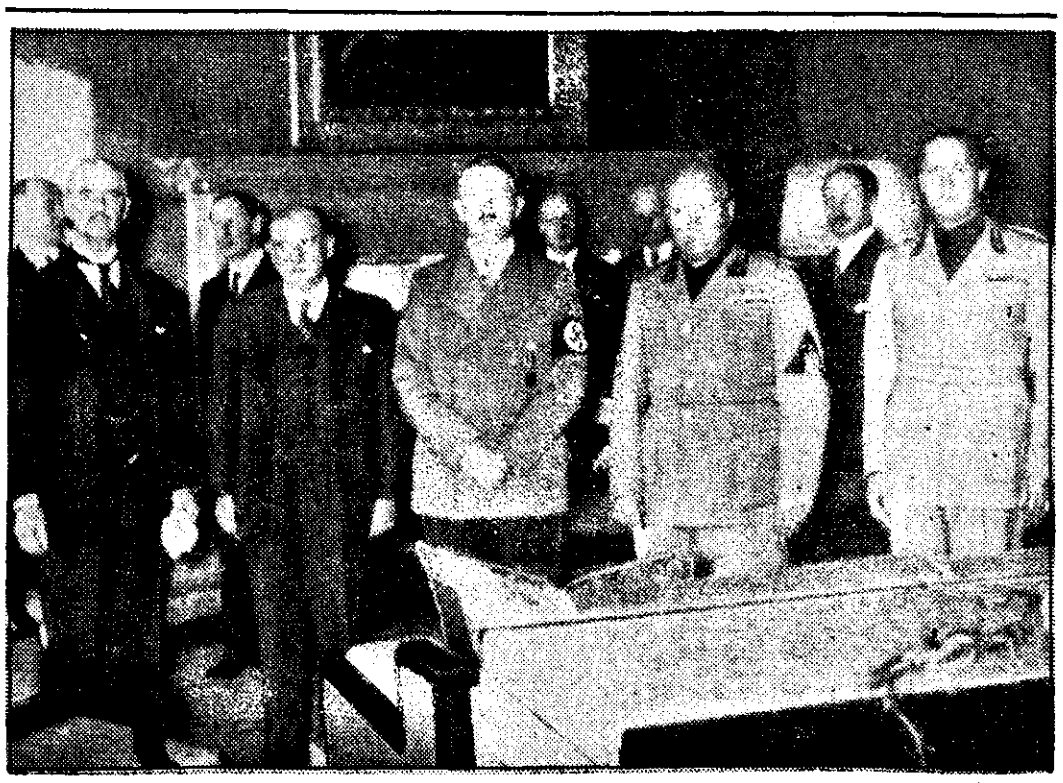

Ajalooline konverents Müncheni s.

Nelja suurriigi juhid nõupidamisel 29. septembril. Vasakult: Inglise peaminister Chamberlain, Prantsuse peaminister Daladier, Saksa riigipea Hitler ja Itaalia juht Mussolini.

Teadaanne.

Ostame põllupidajailt

kaeru ja segavilja

Wastuwõtmine Tartu Eksporttapamajas igal äripäewal kella 8—3.

„Üh. Eesti Lihaekspordi"

Tartu Eksporttapamaja. Telefon 11-24.

Sule oda 73.06.

Piliste jooksis 1500 m 4.02,6. — Häid kergejõustiku tulemusi Tartus.

Pühapäewal toimusid Tartus Kalewi staadionil kergejõustiku wõistlused Tartus wiibiwate Eesti paremate sportlaste osawõtul spordiwälja korraldaja L. Martini 50 aasta sünnipäewa tähistamiseks. Juubilarile anti üle ASK poolt Eesti kapp ja Kalewi poolt nägus laualipp. Ilusa ilma tõttu oli spordihuwilisi koos rohkesti. Wõistlustest wõtsid osa ka wanad weteraanid Michelson ja Laidwere. 1500 m. jooksus andis Piliste teistele 75 m. ette, saawutades tulemuse 4.02,6, mis on parem E. Prösömi hooaja tippmargist 0,2 sek. wõrra. Piliste tagasärg on ühtlasi uueks Tartumaa rekordiks.

Odaheites märgiti Sule tagasärjeks 73,06, mille ta saawutas esimesel heitel, kuna kõiki teisi katseid ei loetud. Kaugushüppes oli huwitaw duell Raska ja Kiipsaare wahel.

Tehnilised tulemused:

100 m.: 1 .Raska 11,6; 2. Peterson 11,7; 3. Nurk 11,7.

Ketas: 1. Erikson 45.00; 2. Naarits 43.55; 3. Koppa 39.63.

1500 m.: 1. Piliste 4.02,6; 2. Lulla 4.17,8; 3. Paluste 4.32,0.

800 m. noortele: E. Nurk 2.04,4.

Kõrgus: 1. Järwel 1.75; 2. Kiipsaar 1.50.

Teiwas: 1. Kiipsaar 3.60; 2. Wiirmaa 3.40; 3. Michelson 3.30.

Oda: 1. Sule 73.06; 2. Isfak 63.78; Lohk 58,83.

Kaugus: Raska 6.68; Kiipsaar 6.67; Wiirmaa 6.46.

Kuul: 1. Lohk 13.95 ja 2. Naarits 12.93.

Estonia pääses tabelijuhiks.

Pühapäewal peeti liiduklassi jalgpallimõistluste sügiswooru neljas ring, mis andis üllatawaid tulemusi. Suurimaks sensatsiooniks oli Tallinna Kalewi suur kaotus Tartu Olümpiale 1:5. Näib, et Olümpia on tõusnud tublisse wormi ja on wõimeline wõitma pealinna kõige tugewamaid meeskondi. Teiseks üllatuseks neljandas woorus oli Terwise suur kaotus 1:7 TJK-le. Terwis, kes sügisringi esimestel matshidel näitas tublit mängu, on alustanud järsku wähjakäiku. Tallinnas Estonia wõitis Sporti 2:0 ja Narwas mängisid Esta ja NTHK 0:0. Liiduklassi tabeli etteotsa pääses Estonia, kuna TJK tõusis teisele kohale.

1000 inimest Mahu silgulaadal.

Sügisene saareme este püha lõppes.

Pühapäewal lõppes Mahu rannas peetaw soomlaste rannapüha-silgulaat. Pühapäewal oli talumehi Mahu randa ilmunud 1000 ümber, kes sobitasid iga-aastase kombe järele silgukaupa. Pühapäewal lahkusid Mahust kõik talumehed, keda oli tänawuasta kokku tulnud õige kaugelt. Nii leidus seal talupidajaid, kes olid kohale tulnud Kütt ja Wao waldadest, räägimata lähema ümbruse meestest. Kui müüdud oma kartulid ning wiljatagawara ja peal silgutündrid, wõeti soomlastega mõned napsid „Wiru walget" ning iga mees sõitis oma silgukoormaga kodu poole.

Tütarsaare soomlased olid tänawuaasta Mahus 11 laewaga. Peale sadamasse jõudmist külastasid soomlased rannakülades elutsewaid eestlast-sõpru, et räägida wirulastele oma nurga uudiseid ning wiia küllakosti. Nädala lõpuks pöördusid soomlased randa tagasi, kuna siis hakkas juba randa tulema talumehi, kelledel südamel kaubawahetus wennasrahwaga. Wähe leidus neid, kes said oma wilja-kartuleid müüa puhta raha eest, waid suuremas enamuses sobitati kaup wahetuskaubanduse alusel. Anti soomlasele kaks puuda wilja ning wastu saadi weerandik silku.

Kuigi selline kaubandus ei too eestlasele kasu, waid sama hinnaga wõidakse soolasilku osta ka oma kaupmeestelt, on siiski kauplemine läinud niiwõrd werre, et Mahu randa sõidetakse igal sügisel. Ümbkaudsete andmete järele toodi seekord Wirumaale silku 33.000 kg. Kõiki silke ei suudetud wilja wastu wahetada, kuid lahti said neist soomlased siiski, kuna need ostis Rakwere ärimees E. Pank.

Esmaspäewa hommikul sõitsid soomlased oma laewadega Mahust wälja.

Pildil: Wahetuskaubandus Wirumaa talumeeste ja tütarsaarlaste wahel käib otse wees.

Mootorisõde süütas Koongas talu.

Kõik hooned ühes heinte ja viljaga põlesid maha. Kahju 5000 krooni.

Pärnu, 3. oktoobril.

Laupäewal, 1. oktoobril kell pool 1 päewal süttis Pärnumaal Koonga wallas Rindali asunduses Aadu Tambergi Kõrgmäe talu elumaja ja ühise katuse all olew rehealune ning laut. Kõik hooned põlesid maani maha. Tulle jäid talu heinad, wili, mitmesugust majapidamise kraami ja inwentari. Kogukahju hindab omanik 5000 kroonile, sellest hoonete wäärtus 2000 kr., hukkunud wallaswara — 3000 krooni. Elumaja oli kindlustatud 2000 kr. eest, wallaswara kindlustamata.

Tuli sai alguse rehepekksumootori summutajast wäljalennanud sädemest, mis sattus elumaja õlgkatusesse ning süütas kogu hoone. Kustutustöödest wõtsid osa kohalikud elanikud ja Wõlla wabatahtliku tuletõrje ühingu Ellamaa kogu liikmed. Kuna hoonete katusealused olid täidetud tule lewikut soodustawate heintega, siis ei suudetud tulele panna piiri.

Tondil jäi rongi alla noor neiu.

Õnnetu juhi meelemärkuseta olekus Keskhaiglas.

1. oktoobri õhtul kell 9.40 min. jäi Tondi peatuskoha lähedal Pääskülast tulewa reisirongi nr. 688 alla Herne tän. 20—3 elaw 24-aastane Laine Ernsti tütar Saar. Rong lõikas ära allajäänul parema reie ja urustas wasaku jala säärelun. Peale selle sai õnnetu wigastusi päbe. Meelemärkuseta olekus toimetati Saar Punase Risti autol Keskhaiglasse, kus ta öösel wastu pühapäewa kella 2 ajal hinge heitis.

Õnnetusel pealtnägijaid ei olnud. Surma saanud Saar oli elukutselt juukselõikaja.

Mustvee sai moodsa koolimaja.

Pühapäeval toimus uue koolimaja avaaktus. — Rohkeid annetusi koolile.

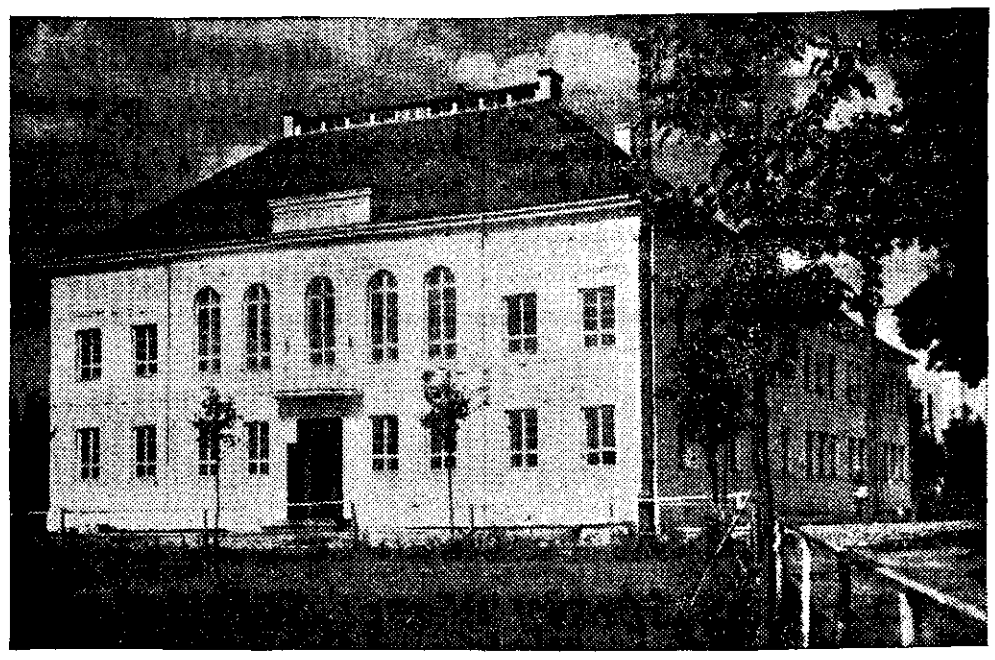

Pühapäewal peeti Mustwee reaalkooli ja Eesti algkooli maja pidulikku awamisaktust, mis kujunes kohalikuks suursündmuseks. Sel puhul kogu linn seisis lipuehtes. Pidustustele sõitsid Tartust haridusministeeriumi kooliwalitsuse dir. Alttoa, Tartu maawanem H. Lauri ja koolide inspektor A. Kaalep. Nende auks oli üles seatud kooliõpilaste spaleer. Külalisi terwitati orkestriga ja õpilaste poolt anti neile roose.

Kell 1 päewal algas

koolimajas aktus,

millest erakorraliselt elawalt osa wõeti. Waimuliku talituse pidasid õp. E. Hark ja preester Rahmanin. Sellele järgnes aktuse ilmalik osa. Awamängu mängis õpilaste orkester. Awasõnad aktusel ütles linnawanem W. Kulli. Aktusekõne pidas kooliwalitsuse dir. Alttoa, kes andis ühtlasi edasi haridusministri terwituse. Selle järele esines kesk- ja algkooliõpilaste koor, kandes ette paar ilusat laulu.

Järgnes Tartu maawanema H. Lauri sõnawõtt,

kes annetas koolile wõimlemisabinõude soetamiseks ja saali sisustamiseks 1000 kr. See annetus kwiteeriti koosolijate poolt elawa aplausiga.

Koolimaja ehitustööde käigust andis ülewaate linnawanem W. Kulli, märkides ära, et uue hoone ehitus on läinud maksma umbes 90.000 krooni. Uus koolimaja on suuremaid ja moodsamaid ehitusi Mustwees, olles warustatud keskküütte, wesiwarustuse ja elektriwalgustusega.

Terwitusi üteldi rohkesti,

kusjuures ei unustatud ka „hambaraha". Nii tegid annetusi kohalik pank ja majandusühisus. Kooli wilistlased teatasid, et nad annetawad koolile wäärtusliku maali. Kohalik haridusselts, kelle inwentari kool seni on kasutanud, teatas oma esindaja kaudu, et ta selle nüüd koolile kingib; inwentari wäärtus on wiimase hindamise järgi umbes 3000 kr.

Linnawanema ettepanekul otsustati terwitustelegramm saata Wabariigi Presidendile. Lõppsõna aktusel ütles koolijuhataja Toomingas. Aktusele järgnes kooswiibimine. Kohaliku Kaitseliidu üksuse algatusel oli külalistel wõimalik ka lühikest sõitu Peipsi järwel kaitseliidu laewaga teha.

Pildil: Mustwee wastawatud koolimaja.

Algas seemnekartuli kokkuost.

Esimene saadetis seemnekartuleid Lõuna-Ameerikasse. — Käesoleval nädalal võetakse vastu 100 vagunit „Majesteeti."

Seemnekartuli kokkuost põllumeestelt algas eelmistel aastatel tawaliselt septembri teisel poolel. Euroopas walitsewa pinewa õhkkonna tõttu näis algul, et tänawu seemnekartuli kaswatajatel ei awane wõimalusi seemnekartuli müügiks. Nüüd on olukord paranemas ja kartuliekspordiõrid asusid wähemal määral seemnekartuleid wastu wõtma. Esimene tänawune seemnekartuli saadetis — 3500 kasti — läks möödunud laupäewal juba laewaga teele Lõuna-Ameerikasse.

Käesolewal nädalal kawatsetakse seemnekartulit kokku wõtta 100 waguni ümber. Esialgu ostetakse waid „Majesteeti". Hiljem algab „Warajase kollase", „Bintje", „Yorgi hertsogi" ja teiste sortide kokkuost. Asjaomastes ringkondades kõneldakse, et kuigi sõjaoht on möödunud, tekitab seemnekartuli tänawune eksport siiski raskusi. Teistes seemnekartuli eksportmaades oli kartulisaak tänawu wäga hea ja hinnad on seetõttu langenud tasemele, millega meie eksportõõridel raske wõistelda.

Praegu kokkuostetawast seemnekartulist maksetakse põllumeestele enam-wähem sama hinda kui eelmisel aastal. Nii maksetakse „Majesteedi" kwintaalist raudteejaamades 1. sordist 4 kr. 40 s., 2. sordist 4 kr. 30 s. ja 3. sordist 4 kr. 10 s. kwintaalist. Möödunud aastal oli hind 10 sendi wõrra kwintaalilt kõrgem.

Tänawu on suuremad nõudmised kartulite kwaliteedi kohta ja igalt praagiprotsendilt, kui see ei tõuse üle 15 prots., arwatakse maha 3 senti kwintaalilt. Kui praagiprotsent tõuseb üle 15, siis arwatakse maha iga protsendi kohta 4 senti kwintaalilt. Wastuwõetawad mugulad peawad olema ka kindla raskusega. Nii ei tohi „Majesteedi" mugulad olla alla 40 gr. ja üle 130 gr.

Uudisena wõetakse tänawu Eesti Kartulikaswatajate Ühingu poolt müügile toodawast seemnekartulist proowe. Kui kartul tekitab millegi poolest kahtlust, siis istutatakse proowid järgmisel kewadel maha. Kui mõne põllumehe proowi osutub teistsuguseks kui kartul oli põllutunnustamisel, siis wõidakse sellise seemnekartuli kaswataja kartul jätta järgmisel aastal wastu wõtmata.

Nurgakivi Võhma tuletõrje majale.

Wõhmas peeti pühapäewal tuletõrje diwisjoni päew. See algas kell 13 paraadiga, mille wõttis wastu tuletõrje korpuse pealik major Waharo. Ühtlasi Wõhma tuletõrjujad andsid ametiwande. Järgnes paraadmarss ja nurgakiwi panek Wõhma tuletõrje majale. Maja, milline ehitatakse walmis tulewaks sügiseks, läheb maksma umbes 30.000 kr. Waimuliku talituse pidas Suure-Jaani õp. Jürgenson. Nurgakiwisse pandi wastaw akt, pilte, käibel olewaid rahasid, ajalehti jne. Terwitasid korpuse pealik major Waharo, brigaadipealik J. Rebane, prefekt J. Wares j. t. Järgnesid tuletõrje demonstratsioonid.

Pühapäewal peeti Wõhmas ka lennupäew. Kohal olid Wiljandi lendur Brasche ja üks eralendur Tallinnast.

Tihe udu põhjustas Sillamäel liiklemisõnnetuse.

Sillamäe alewiku juures uuel maanteel sõitis laupäewal kella 18 ajal tihedas udus kohalik insener H. Seedorff oma sportautol otse wastasfuunas liikuwale hobusele ja wankrile. Hobune sai ränga haawa esikülge, ja nagu hiljem selgus, luu killunemise. Hobuseomanik Kose wallas elutsew Iwan Stokorow sai kergekujulise põrutuse. Autol purunes täielikult tuulеklaas, esilatern, lõdi mõlki radiaator ning mõlemad porilauad. Inf. Seedorffi abikaasa, kes istus rooli kõrwal, sai kergeid wigastusi näole.

Udu oli niiwõrd tihe, et wõimaldus auto ette näha waid ümmenkond sammu.

Loodetav ilm

teisipäewal, 4. oktoobril.

Merel keskmisest kõwani, maal keskmise kiirusega kagu- ja lõunatuuli. Muutlik pilwitus. Paiguti wihma. Sombane. Temperatuur endine.

Mehed, kes valvavad Sudeedimaa üleandmise järele

Rahwuswahelise komisjoni liikmed, wasakult: Briti suursaadik Berliinis sir Neville Henderson, Prantsuse suursaadik Berliinis Francois-Poncet, Itaalia suursaadik Berliinis Attolico, Saksa wälisministeeriumi riigisekretär v. Weizsäcker, Tshehhoslowakkia saadik Berliinis dr. Mastny.

See rahwuswaheline komisjon moodustati Müncheni konverentsil ja ta asus juba 1. okt. tööle. Tema ülesandeks on walwata selle järele, et Sudeedimaa üleandmine toimuks wastawalt Müncheni kokkuleppele. Komisjon korraldab rahwahääletusi neis piirkondades, kus sudeedisakslased ei moodusta rõhuwat enamust, ja määrab rahwahääletuse tähtajad ära, pidades silmas, et rahwahääletused kõigis piirkondades oleksid läbi wiidud hiljemalt nowembri lõpuks. Nõnda seisab Tshehhoslowakkia uute riigipiiride äramääramine selle komisjoni käes.

Otsuste teostamine.

Müncheni otsus Sudeedimaa üleandmise kohta teostub kawakohaselt ja ilma wahejuhtumiteta. Saksa sõjawäed on oma alla wõtnud kõik need alad, mis nad pidid okupeerima tänaseks. Selline järk-järguline okupeerimine toimub kuni 10. oktoobrini.

Okupeeritawalt alalt põgenewad ülepeakaela juudid ja saksa sotsiaaldemokraadid.

Saksa wägede sissemarssimine toimub nii, et eemalduwate Tshehhoslowakkia wägedeni püsib umbes 2—3 kilomeetriline wahemaa.

Poola sissemarssimine Cieszyni maakonda toimub samuti rahulikult.

Nii on nende kahe maaala, Sudeedimaa ja Cieszyni, eraldamisega kõrwaldatud alalised tülipesad Tshehhoslowakkia, Saksa ja Poola wahel.

Jääb weel oodata, kuidas suudetakse rahuldada Ungarit, kes nõuab ka oma suguwendi tagasi. Igatahes läbirääkimised selle üle on algamas.

Esimese rõõmu ja juubelduse sekka sõjaohust pääsemise järel hakkab kuuldawale tulema ka teissuguseid noote. Kõigepealt oleks nimetada Inglise sõjaministri Duff-Cooperi lahkumist Chamberlaini walitsusest. Duff-Cooper ütleb oma teadaandes otsekoheselt, et ta ei pea õigeks praegust Inglise wälispoliitikat.

Duff-Cooper kuulub nagu Edengi nende nooremate Inglise poliitikute sekka, kes leiawad, et Chamberlain liig palju Saksale järele annab ja sellega Inglisele loob wäga raske olukorra tulewikus. See nooremate meeste wool nõuab Inglise poliitikalt suuremat energiat.

Ka Daladier'l Pariisis on oma arwustajad.

Üldiselt aga ollakse nii Inglises kui ka Prantsuses siiski rahul, et seekord sõjast mööda on saadud. Arwustus ei tohiks esialgu küll kummagi peaministri seisukorda kõigutada.

Asjad on liikuma hakanud, ja wõimalik, et nad edasigi liiguwad. On nimelt kuulda, et Saksa ja Prantsuse kirjutawad alla samasugusele teadaandele mõlemapoolsest rahutahtest, nagu seda tegid Hitler ja Chamberlain.

Siis räägitakse weel wõimalusest, et Chamberlain sõidab lähemal ajal Mussolini poole, et wastuolusid tekitawaid Hispaania asju klaarida.

Prantsusmaa, kelle positsioon Tshehhoslowakkia tükeldamisega ränga hoobi on saanud Kesk-Euroopas, näib nüüd erilist hoolt pühendada kawatsewat wahekorra parandamisele Itaaliaga. Kas aga seks jatkub ainult heast tahtest, wõi tuleb siin mõningaid ohwreid tuua, see on esialgu weel lahtine.

Kõikjal Lääne riikides on asutud sõja wõimaluste puhuks ettewõetud ettewaatuse abinõude kõrwaldamisele.

Lõpp Tshehhi-Poola 20-aastasele tülile.

Poolakad marssisid Cieszyni.

ETA. Warssawi, 3. okt.

(Havas.) Poola sõjawägi on pühapäewal, 2. oktoobril, sisse marssinud Cieszyni. Sissemarssimine Cieszyni toimus Cieszyni ajaloolise silla kaudu. Kell 14.05 saabusid Cieszyni tshehhipoolsesse ossa esimesed Poola wäed. Wägede saabumist terwitati waimustatult poolakate poolt. Esimestena marssisid Cieszyni Poola wabakorpuse liikmed, eesotsas rahwasaadik Wolsiga, kes esindas Tshehhoslowakkia parlamendis Poola wähemusrahwust. Poola wäed on pühapäewal okupeerinud ka linna ümbruskonna. Poolale loowutatawate Cieszyni ja Frystadti maakondade täielik okupeerimine poolakate poolt toimub kuni 10. oktoobrini. Cieszynis algasid meeleawaldused juba pühapäewal kell 11, et pühitseda linna tshehhipoolse osa tagasiminekut Poolale. Linn on ehitud Poola lippudega. Tshehhi wäed on tagasi tõmbumas ülalmainitud maakondadest.

Ka Warssawi on wõtnud piduliku ilme. Pilsudski-nimelisele platsile on kogunenud suur rahwahulk. Kuulatakse isamaalisi laule, mis antakse edasi walsuhääldajate kaudu. Kell 14 marssal Smigly-Rydz andis Poola wägedele käsu sissemarsiks Cieszyni. Poola wäed marssisid Cieszyni kindral Bartnowski juhatusel.

ETA. Praha, 3. okt.

(Reuter.) Tshehhi wäed on ewakueerumas Cieszyni piirkonnast. Tshehhoslowakkia walitsus on otsustanud luua Poola-Tshehhoslowakkia segakomisjoni, et likwideerida küsimused, mis on ühenduses Poolale loowutatawate maakondadega. Cieszyni loowutamine Poolale tähendab suurt ohwrit Tshehhoslowakkia poolt, sest sellega katkestatakse raudteeühendus Saksamaa ja Slowakkia wahel.

Ühenduses Poola wägede sissemarssimisega Cieszyni Poola ajalehed seletawad, et Poola-Tshehhoslowakkia 20-aastane tüli on nüüd lõppenud. „Gazeta Polska" awaldab poolehoidu tshehhidele, üteldes, et poolakad tahawad elada sõpruses tshehhidega.

Praha ametlik seletus Poola nõudmiste asjus.

ETA. Praha, 3. okt.

(Havas.) Siin awaldati järgmine ametlik teadaanne: Rahwuswahelise seisukorra surwel Tshehhoslowakkia walitsus andis järele 30. sept. Poola ultimatiiwse noodi nõudmistele. Selles noodis nõuti mõnede Tshehhi maa-alade loowutamist Teschenі (Cieszyni) Sileesias. Poola nõuab Teschenist lääne pool asetsewate maa-alade kohest üleandmist. Nende maa-alade ewakueerimist alati pühapäewal. Samal ajal Poola wäed algasid nende maa-alade okupeerimist, marssides pühapäewal sisse Tshehhi Teschenі. Poola noot nõuab Oderbergi, Freistadti ja Jablunkau maa-alade järkjärgulist loowutamist. Selles noodis mainitakse ka Poola waremaid ettepanekuid, milledes nõutakse rahwahääletust Sileesia-Ostrawa ja Frydeki maakondades. Praegu ei ole kindel, kas see rahwahääletuse ettepanek wastu wõetakse, sest mõlemad maakonnad on rahwuselt puht-tshehhi maakonnad. Praegu on Praha ja Warssawi wahel käimas läbirääkimised Tshehhi-Poola segakomisjoni loomiseks, kelle ülesandeks oleks arutada kõiki küsimusi, mis on ühenduses Tshehhi maa-alade loowutamisega Poolale. Loowutatawate maakondade üleandmiseks on ette nähtud 10-päewane tähtaeg.

Hiina vastulöök.

Jaapanlastel 2000 surnut.

ETA. Hankou, 3. okt.

(Reuter.) Hankoust lõuna pool Hiina wäed on sooritanud wasturünnaku jaapanlastele, takistades jaapanlaste edasitungi piki Kanton-Hankou raudteeliini. Wõitlustest on jaapanlaste poolt osa wõtnud kuus diwiisi. Wõitlused on kestnud kaks päewa. Nagu hiinlaste teadaandes üteldakse, on jaapanlased kaotanud 2.000 meest surnutena.

52 surnut võitluses Palestiinas.

ETA. Jerusalem, 3. okt.

(Havas.) Pühapäewal on olnud kaks ägedat wõitlust Briti wäeosade ja mässuliste wahel. Wõitlused on toimunud Shafamris ja Ramallahis. Seniste teadete järele on wõitlustes saanud surma wähemalt 52 mässulist. Seewastu inglased on kaotanud kaks surnut ja kaks haawatut.

Varastatud ja mahajäetud auto.

Sõiduk kukkus Nehatus kraawi.

Pühapäewa hommikul leiti Narwa maantee äärest, umbes 14 kilomeetrit Tallinnast eemal, kraawist sõiduauto A—1005, mille juurest sõitjad olid kadunud. Nehatu rajooni konstaabel selgitas, et auto oli sõitnud linna poolt maa poole, paiskunud wastu tee paremal äärel seiswaid lumewärawaid, siis järsult pööranud wasakule, tormates üle maantee ja kukkudes teealust läbistawa trummi kraawi.

Selgitati, et auto kuulub Tallinnas, Reimanni t. 11 elutsewale raadioäri omanikule Endel Arele, kes seletas, et ta jätnud laupäewa hilisõhtul oma auto oma eluloha juurde tänawale, kust auto aga kellegi poolt ära warastatud. Wargad olid kas wiinastanud olekus wõi ei osanud küllalt kindlalt juhtida sõidukit ning sattusid maantee kraawi, kust põgenesid, autot maha jättes. Warga isikut ajus selgitama kriminaalpolitsei.

Tihe udu Ida-Eestis.

Laupäewa õhtul ja pühapäewa ennelõunal walitses Ida-Eestis harukordselt tihe udu. Õhtul kella 8—10 wahel mattus Narwa sedawõrd udupilwe, et autod linnas wõisid liikuda ainult 5—8 km kiirusega. Paksu udu tõttu oli raskusi ka Narwa jõe ülemjooksu ja Ingeri laewaühenduse pidamiseks. Laewad pühapäewa hommikul saabusid Narwa suure hilinemisega.

Ebro frondil.

Valitsusvägede rindest murti läbi.

Frankolaste lennukid pommitasid Barcelona sadamat.

ETA. Salamanca, 3. oktoobril.

(DNB.) Ametliku sõjateate järele on francolased pühapäewal jatkanud Ebro frondil edasitungi. Nad on murdnud läbi walitsuswägede frondist kahe kilomeetri laiuses ja löönud walitsuswäed segaduses põgenema. Francolased on jälitanud wastast, wallutanud hulga positsioone ja piiranud ümber samuti hulga positsioone. Walitsuswägede kaotused surnutena ja haawatutena on wäga suured. Ühtlasi on francolaste kätte langenud üle 400 mehe wangidena. Saagiks langenud sõjamaterjali hulgas on ka üks sõjamoonaladu umbes 100 kasti käsigranaatidega. Õhuwõitluses on alla tulistatud kuus wastase lennukit. Francolaste lennukid pommitasid laupäewal sõjalisi eesmärke Barcelona sadamas. Edasi francolaste sõjateates üteldakse, et laupäewal on Ebro frondil maetud 532 langenud walitsuswäelast. Peale selle on laupäewal wõetud wangi 215 walitsuswäelast ja saadud saagiks palju sõjamaterjali, muu hulgas ka 32 kuulipildujat.

Briti mereminister lahkus

London, 1. oktoobril.

(Reuter.) Ametlikult teatatakse, et admiraliteedi esimene lord Duff-Cooper esitas lahkumispalwe.

Oma lahkumiskirjas ta seletab, et ta ei saa pooldada walitsuse praegust wälispoliitikat.

Klassiloterii teadaanne

Riigi 7. klassiloterii I klassi

võitude väljamaksmine

algab keskmüügikohas **4. oktoobril** ja kõigis teistes müügikohtades **5. oktoobril.**

II klassi piletite vahetamine

I klassi piletite vastu algab samal ajal ja kestab **22. oktoobrini.**

Riigi rahaliste loteriide direktor

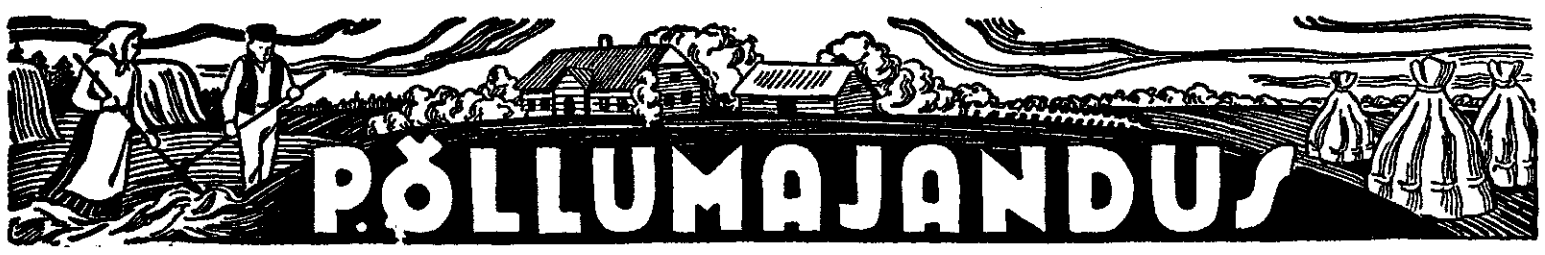

Lehtpuu sobib põllumaadele.

Talumetsade istutamisel tuleb eelistada lehtpuid okaspuudele.

Pärast laialdast metsade planeerimist hakatakse juba metsama ka kõlbmatuid ja wähetootwaid põllumaid ning karjamaid. Wastaw propaganda on annud seni ainult osalisi tulemusi, kuid loodetawasti paraneb olukord tulewikus ning koos metsaplaneerimise ja metsarookimise wähenemisega pannakse senisest suuremat rõhku uute metsaalade soetamisele, mistõttu aeglustuks ka halbaennustaw metsapinna wähenemise tempo. Tegelike metsastamistööde läbiwiimisel on eriti oluline ka sobiwa puuliigi walimine ja siin tuleks enne walikut põhjalikult kaaluda, et ära hoida wigu, mis tulewikus wõiwad kujuneda saatuslikeks.

Nii kodumaa kui ka Kesk-Euroopa kogemused on näidanud, kirjutab äsjailmunud „Eesti Metsa" septembrikuu numbris Tartu Ülikooli metsanduse uurimise instituudi juhataja mag. E. Kohh, et meie tähtsamad okaspuud kuusk ja mänd enamikel juhtumitel on sobimatud põllumajanduslikult kasutatud kõlwikute metsamiseks. Mänd areneb rahuldawalt küll niiskematel maadel, kuna kuusk seal nõuab külmakaitseks eelwarju. Niiskuseoludelt keskmistel ja kuiwematel maadel wäga sageli äpardub kõnealuste okaspuude kaswatamine täieliselt.

Põllunduslike maade ebasobiwus okaspuudega kultiweerimiseks

on tingitud peamiselt sellest, et wastawate muldade füüsilised ja keemilised omadused on põhiliselt erinewad metsamullast. Karjamaa- ja põllumuld — wiimane isegi harimisele waatamata — on õhuwaene ja selles leiduwad lämmastikühendid on taimedele kergesti kättesaadawad, — neil eeldusil puud kaswawad madalajuureliselt, kuid siiski lopsakalt. Teisest küljest soodustab kergesti-lahustuwate lämmastikühendite sisaldus seenehaiguse — juurepessu (juuremädaniku) — arenemist ja lewimist mullas. Weel on uurimustega tõestatud, et juurepess kahjustab tugewamini madalajuureliselt kaswawaid okaspuupuistuid ning et haigus lewib juurtes ja tüwes seda kiiremini, mida õhurikkam, t. o. mida kobedama struktuuriga on puit.

Põllumulla iseärasusist olenewana kaswatawad seal kuusk ja mänd paremal juhul tehniliselt wähewäärtuslikke materjale, mis peale muu on õige okslikud. Halwemal juhul — ja peaks ütlema, wäga tihti

metsa kahjustatakse juurepessust sel määral, et puistud häwiwad juba warakult enne raieküpsust,

mille juures kaasa aitawad putukkahjurid. Wiimase asja tõttu haiged puistud wõiwad kujuneda ohtlikeks ka naabermetsadele.

On olnud wõimalus jälgida mitmeid okaspuukultuure, mis on tehtud endistele põllu- ja karjamaadele, ja tuli weenduda, et kõnealuste puistute seisukord juba 30—50-aastasena oli üldiselt halb. Esialgne kogumulje saadi sellane, et üksi juurepessuhaiguse pärast peaks oldama senisest tunduwalt tagasihoidlikum põllumajanduslikult kasutatud maade metsamisel kuuse ja männiga. See seisukoht wääriks kas wõi eranditut rakendamist, kui arwestame, et looduses on metsapioneerideks lihtpuud. Senisest suurem ettewaatus on igal juhul tarwiline, eriti aga keskmistel ja paremate muldadel, kui wiimaseid peaks metsatama. Puudub wajadus korrata wigu, mis minewikus tehti teadmatusest, ja on äärmiselt halb, kui

mõnekümne aasta pärast omaegne waew ning kulu osutuwad asjatuiks ja kõike tuleb alata uuesti.

Uute metsade soetamist peab igati pooldama, kuid wõimalike üllatuste ning kahjude wältimiseks tuleks põllundusele ebasobiwaid maid wõita metsadele lehtpuude abil. Wõtte paremused seisawad selles, et lopsakat kaswu ei loeta lehtpuudel paheks, waid koguni hüweks, ja puudub juurepessu oht, kuna see seenhaigus on tüübiline okaspuude parasiit.

Puuliigi walikul eelistatagu neid lehtpuid, mis leiduwad samatüübilisel metsamullal; paremate ja wahel ka keskmistel maadel wõidakse kaswatada isegi wääris-puid. Esialgu peaks küll loobuma jalaka ja künnapuu kultiweerimisest, kuna neil tõsise haigusena on lewinud n.n. jalakasurm. Kogutud andmeil haigus on Eestis kahjustanud juba wähemalt 1931. aastast alates.

Lehtpuid on waja kaswatada ainult esimese raieringina,

mille kestes põllumuld muutub tüübiliseks metsamullaks ja wäheneb juurepessu oht. Olenewalt kaswukohast wõib teise raieringina julgesti kaswatada kas kuuske wõi mändi, kuna need siis kaswawad wõrdlemisi terwetena ja tehniliselt wäärtuslikena.

KAKS MEEST KAOTASID KÄE REHEPEKSUMASINA VAHEL.

Kaks ühesugust wigastatut toodi ühel ajal Keskhaiglasse.

Linna Keskhaiglasse toodi reede õhtupoolikul autoga Harjumaal Rapla wallas, Jalase külas elaw 36-aastane Jaan Palm, kel Oosi talus rehepeksu masina juures töötades oli kistud ära parem käsi küünarnukist saadik. Haiglas amputeeriti Palmil wigastatud käsi kuni õlani. Wigastatu seisukord on wäga raske, kuid on siiski lootusi ellujäämiseks. Õnnetus juhtus Palmiga rehepeksumasinale wilja allalaskmisel.

Täpselt samal ajal jõudis Keskhaiglasse peagu täpselt samasuguse wigastusega Harjumaal Kernu wallas Allika külas elaw 29-aastane Paul Wainola. Ka temal jäi kodukohas parem käsi wilja allalaskmisel rehepeksumasina alla ja kisti ära randmest saadik. Wainola käsi amputeeriti haiglas kuni küünarnukini. Wigastatu seisukord on raske.

Põllutöökoja eriteadlased tutvusid 20 parema talu lautade ja tallidega.

Põllutöökoja eriteadlased mag. agr. A. Kiwimäe, agr. J. Saarsoo ja arhitektid A. Wolberg, J. Linnakiwi, E. Welbre ning A. Kuuskwere jõudsid reede hilisõhtul tagasi pikemalt ringsõidult Harju-, Järwa-, Wiljandi- ja Pärnumaal, kus tutwusid ehituselolewate ja hiljuti walminud lautadega, tallidega, kanalatega ja elamutega. Sõidu eesmärgiks oli jõuda selgusele otstarbekohasemate taluehituste juures, et sel alal saaks rakendada nõuandetöösse suuremaid kogemusi.

Kokku käidi 20-es majapidamises, kus kohati oli näha wäga häid lautasid. Mitmel pool on püütud tööd lautades ja tallides mehaaniliste seadiste abil hõlbustada, mis wajab märksa wähem inimtööjõudu. Ka wõiwad mitmed laudad olla eeskujuks isegi wälismaale. Ühes talus oli wäga hästi lahendatud loomade mahutamise probleem, kus tall, laut, kanala ja sigala olid otstarbekalt mahutatud ühe katuse alla.

Õunad tomatitest Elvas kallimad.

Tänawu kujunes Elwa ümbruses õunasaak wäheldaseks. Seetõttu on praegu õunahinnad kõrged, 16 kilo maksab 2.50—3 kr. Turul saab osta tomateid odawamalt kut õunu. Tomatid maksawad 12—15 s. kilo.

Kulli püünis.

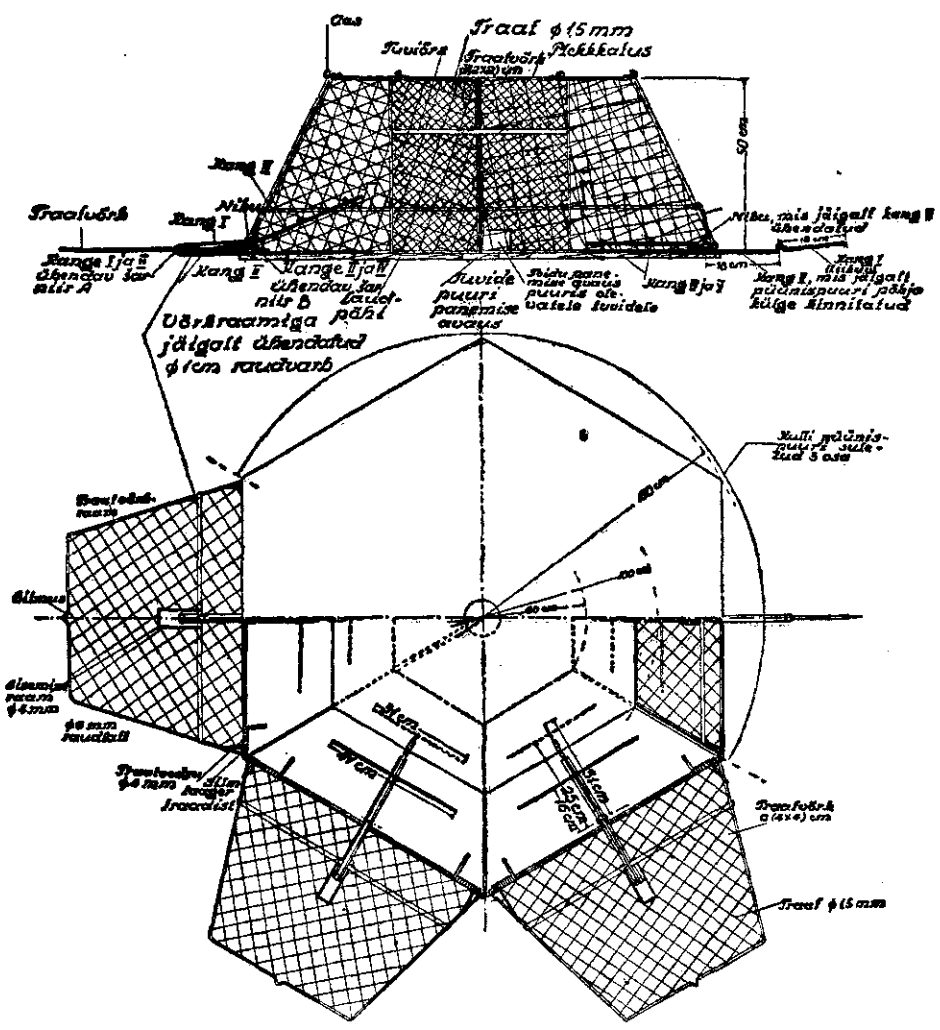

Kullipüünise mõõtjoonis.

Härra J. Hellati poolt konstrueeritud kullipüünise läbimõõt on 150 ja kõrgus 50 sm ja see on plekist katuse ja laudpõrandaga. Põrandas olew awaus on tuwide wõi kapoegade puuri asetamiseks. Püünis koosneb kuuest üksikust traatwõrkpuurist, sügawusega 42,5 sm, mille keskel asetseb kuuekandiline traadist tuwipuur. Püünise kulliliste-osa traatwõrgu aukude suurus on 4×4 sm, tuwide-osas suurus 2×2 sm. Wiimane on tihedam seepärast, et kullilised ei saaks püünisesse sattudes läbi wõrgu wigastada sinnapaigutatud tuwisid wõi kanapoegi. Püünise wõrguosa walmistamisel on kasutatud tsinktraati, jämedusega 1,5 mm. Iga üksiku kullipuuri uks (awaus) kujutab endast traatwõrkraami, mis warustatud 4 mm jämeduse traatwedru ja filmusega. Wiimane jääb ukse kinni kukkudes wastawa aasa taha ja takistab kullil ukse lahtipressimist ja wäljapääsu püünisest. Püünise üksiku ruumi wõi puuri uks seisab lahti kangidest koostatud seadise abil sääraselt, et kui kulliline laskub lennust kangidest seadisele wõi seadist puudutab, wabastub kang wastawa nibu tõttu, mistõttu ka lahtine uks wedrude abil kinni kargab.

J. T-o.

Karjatalitajate kool õisu.

Et kaasa aidata karjamajanduse arengule, awab Õisu Piimandusinstituut käesolewal sügisel Õisu mõisas karjatalitajate kooli. See kool on määratud peamiselt Wiljandi-, Pärnu- ja ka Järwamaa jaoks. Teatawasti ajuwad meil teised karjatalitajate koolid Harju-, Wiru- ja Wõrumaal, kuna Kagu-Eestis karjatalitajate kool puudus.

Õpilasi wõetakse wastu 17 a. wanuselt. Kooli lõpetajail on wõimalus edasi õppida kontroll-assistentide koolis. Õpilasi wõtab kool wastu kuni 30. oktoobrini k. a.

Oppimine karjatalitajate koolis ei nõua suuri kulusid, kuna töö eest saawad õpilased tasu ülalpidamise kulude piirides.

Kanade hoiust ja söötmisest sulgimise ajal

Wajalikke juhtnööre kanakaswatajatele.

Sulgimine on kanade loomulik sulgkatte wahetamine, mis toimub tawaliselt sügisel. Sulgimise algus ja kestus oleneb sügis-suwisest ilmastikust. On suwi soe ja ilma suuremate ilmastiku muutusteta, siis langeb kanade munemine aegamööda ja sulgimine algab normaalselt. On aga ilmastikus järske muutusi, siis algab sulgimine kiiresti ja munatoodang langeb järsku. Sel juhul on ka sulgimise kestus pikem. Sulgimise algusele awaldab mõju ka kanade eluruumide wahetamine ja muudatused söötmises.

Sulgimise iseloom ei ole igal kanal ühesugune. Mõni kana muutub sulgimise ajaks peagu täiesti paljaks, t. o. tugew sulgimine, teised kanad sulgiwad rohkem pikkamööda, t. o. normaal sulgimine ja kolmandatel möödub sulgimine waewalt märgatawalt, t. o. nõrk sulgimine. Kogemuste waral on tähele pandud, et tugewasti sulgiwad kanad on head munejad, normaalselt sulgiwad — keskmised ja nõrgalt sulgiwad — halwad munejad. Head kanad munewad ka sulgimise ajal, kuna halwad peatwad sulgimise ajal mitmekuise waheaja munemises. Sulgimise jälgimisega saab seega kindlaks teha, missugused on head ja missugused halwad kanad.

Kuna sulgimise ajal on kanad ilma sulgkatteta, siis tuleb kanu hoida soojas, kuiwas ja tuuletõmbeta ruumis, et kanad ei külmetaks, mis wõib esile kutsuda mitmesuguseid haigusi. Sulgimise ajal söödetakse kanu wastawalt sellele, kas soowitakse kanu edaspidi kasutada sugulindudena wõi toodangulindudena.

Kanu, keda kasutatakse kewadel sugukanadeks, tuleb lasta pidada pikemat munemiswaheaega, et nad saaksid puhata ja kosuda. Siin tuleb sulgimise lõpupoolel anda wähem walgurikast sööta, et kanad ei hakkaks liiga ruttu munele, mis nõrgendab nende elujõudu sugumunade wõtmise ajaks. Alles kuu aega enne sugumunade wõtmist tuleb minna üle walgurikkale söödale. Kehasoojuse tõstmiseks sulgimise ajal tuleb kanadele anda rohkesti otri, maisi ja teisi tärkliserikkamaid sööte.

Munejate kanade söötmisele sulgimise ajal tuleb erilist tähelepanu pöörata. Söötmisega on wõimalik kiirendada sulgkatte wahetamist ja kanu kiiremini uuesti munele saada. Seni, kui kana ajab maha wana sulgkatte, tuleb teda sööta nuumsöödaga, et kana saaks kosuda. Sel ajal on soowitaw kanade kosumiseks, et nad peaksid munemises waheaega. Kui aga hakkab kaswama uus sulgkate, tuleb suurendada walgu hulka kanasöödas. Walgu tõstmiseks on wäga head kalajahu ja kondipuru, mis awaldawad head mõju sulgede kaswule ja sunniwad kanu kiiremini munele. Meie taludes on tawaline, et kanad peale sulgimist jäätwad talwepuhkusele ega hakka ennem järgmist kewadet munele. Kui aga kanu sööta sulgimise ajal tugewasti ja hiline. nud sulgimise ajal ka kanalat õhtuti walgustada, siis hakkawad kanad munema juba oktoobris, nowembris, t. o. just sel ajal kui munad on kõige kallimad. Sulgimise ajal tuleb anda kanadele tugewasti mineraalaineid, nagu teokarpe, purustatud krohwi, peenendatud munakoori jne., samuti küllaldaselt haljassööta — juurwilja, toorest kapsast jne. „Eesti Munaeksport" on wõtnud oma ülesandeks ka kanakaswatajate warustamise igasuguste söötadega. Nagu selgunud, on tänawu saada kodulindude söötadest:

Kuiwatatud wähikesi, mis on wäga kõrgewäärtuslik sööt. Kuiwatatud wähikesed sisaldawad 52% walkainet ja 25% mineraalaineid. Iga muneja kana kohta antakse seda sööta 8—10 gr. päewas. Maksab Tallinnas 25 s. kg., müügil 25-kg. kottides.

Kuiwatatud tindikalu, sisaldawad ümmargu. selt 45% walkainet. Maksab Tallinnas 24 s. kg. Müügil 16—20-kg. kottides. Koti hind 35 senti.

Teokarbid — 50-kg. kott maksab Tallinnas kr. 2.50 (ühes kotiga).

Kalamaksaõli munejatele kanadele. Talwel sööda hulka lisada 10 kana kohta üks supilusika täis päewas. Maksab Tallinnas 75 s. kg. Plekknõude hinnad kalamaksaõli tellimisel: 1 kg. — 32 s., 2 kg. — 38 s., 3 kg. — 42 s., 4 kg. — 45 s. ja 5 kg. — 50 senti.

Lutsernijahu, soowitaw lisada talwel kuiwsööda hulka. Hind Tallinnas 10 senti kg., müügil 30-kg. kottides. Koti hind 35 senti.

Elutoa mööbleid.

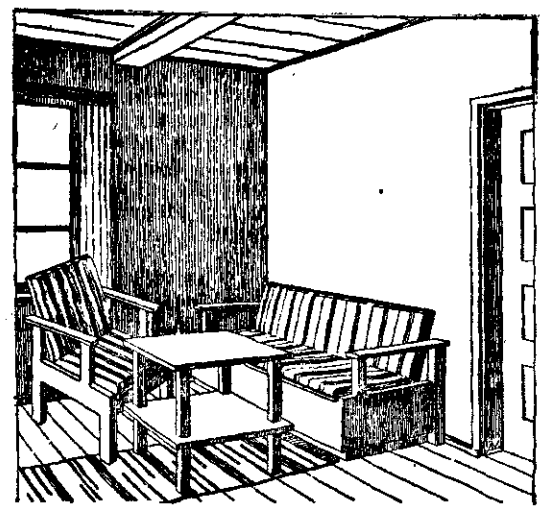

Joon. 1. Nurgake elutoast.

Tänafes lehes awaldame rida wajalikke elutoa fisustamise esemeid, nn. elutoa „mugawa nurgakese“ mööbleid. Mugawa nurgakese mööbliks on sohwa, sohwalaud ja tugitoolid.

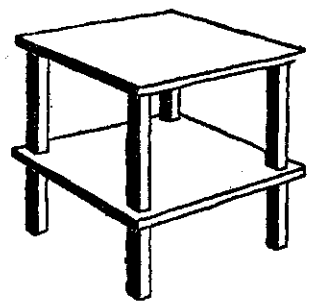

Joon. 2. Sohvalaud.

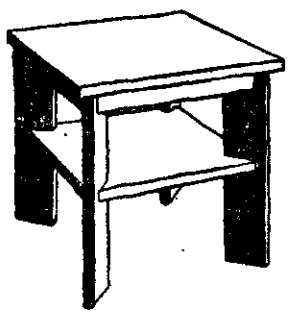

Joon. 3. Sohvalaud.

Joonisel 1 on toodud säärane nurgakene sohwa, tugitooli ja sohwalauaga. Joon. 2 ja 3 kujutawad sohwalaudu üldwaates. Sohwalaud tehakse sobiwuse mõttes wõrdlemisi madal, sest istudes sohwal wõi tugitooles, millede istmed on madalad, peab ka laud olema madal. Keskmine sohwalaua õõrgus on 60 sm., laius kõigub 50—70 sm. ümber. Tawaliselt tehakse sohwalaud kahe plaadaga. Alumise plaadi õõrgus maast on umbes 18—25 sm., materjaliks wõib olla kuuse- wõi männipuu. Walmislaud kaetakse weekindla peitsiga ja wahatatakse üle suurema läike saawutamiseks.

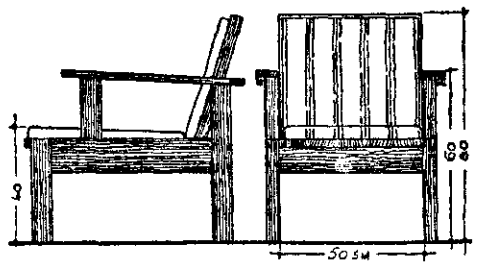

Joon. 4. Tugitool merirohust madratsiga.

Joonisel 4 on toodud rohumadratsiga tugitooli joonised üldmõõtudega. Säärast tugitooli wõib teha kuuse- wõi männipuust ja katta peitswärwiga. Istel ja seljatoel on mererohust wõi heintest madrats, missugune on kaetud kodukootud riidega. Lihtsuse mõttes awaldasime wedrudeta tugitooli, mis aga hea täitematerjali abil on küllaltki pehme ja mugaw istumiseks.

Velise abivallavanem M. Lauter 60-a.

1. oktoobril pühitses oma 60-dat sünnipäewa Welise abiwallawanem Mihkel Lauter. M. Lauter on sündinud 1878. a. Welise wallas Mäe talus põllumehe pojana. Oma talu, mis ümbruskonnas eeskujulikumaid, on ta aastate jooksul raske ja sihikindla tööga selleks teinud. Peale igapäewase töö on ta ka kaasa löönud seltskondlikus töös, olles juhtiwalt tegew kaitseliidus, kiriku nõukogus, Lääne-Eesti ühispangas, kohalikus piimaühisuses, isamaaliidus ja teistes majanduslikkudes ning kultuurilistes organisatsioonides.

Lõuna- Eestisse nõutakse põllutöökeskkooli.

Konventide esimeeste ja omavalitsustegelaste nõupidamine Valga maavalitsuses.

Walga maawanema W. Welneri algatusel peeti Walga maawalitsuses nõupidamine, millest wõtsid osa kõikide Walgamaa põllumeeste konwentide esimehed, konsulendid, Walga maawalitsuse põllumajanduse osakonna juhataja J. Saul, Sangaste ja Kuigatsi wallawanemad ja Helme põllutöökooli juhataja B. Säga.

Nõupidamis-kokkukutsumist põhjustas Sangaste konwendi juhatuse hiljutine otsus õõrgema kodumajanduskooli asutamiseks Sangaste mõisa. Nõupidamisel otsustati õõrgema kodumajanduskooli asutamise küsimus jätta esialgu lahtiseks, kuid sellewastu peeti tarwilikuks asutada Sangaste mõisa põllutöökeskkool, missugust õppeasutist ei ole praegu terwes Lõuna-Eestis. Ühtlasi tuleks asutada samas karjakute ja eestöötegijatekool, kuna nende koolitüüpide järgi Lõuna-Eestis samuti suur tarwidus on. Juhul, aga, kui põllutöökooli awamiseks Sangastesse peaks esialgu olema takistusi, siis peaks karjakute ja eestöötegijatekoolid awatama wõimaltkult lähemas tulewikus.

Nõupidamisel wastu wõetud otsuste kohaselt wastawates asutistes tarwilikke samme astuma wolitati Walga maawanemat W. Welnerit.

Lõpuks leiti, et omaaegne kawa põllutöökooli asutamiseks surmid dr. Hellati sihtkapitalile kuuluwasse Sawi tallu Kuigatsis tuleks jätta kõrwale, kuna Sangaste mõis kooli asukohana on hoopis sobiwam.

Veepuudus paneb vabrikud seisma.

Weepuudus wõtab praegu Wirumaal üha tõsisema ilme. Rääkimata sellest, et paljud põllupidajad weawad wett kange maa tagant enda ja loomade janu kustutamiseks, on ka takistusi wabrikutel töötamiseks. Nii pandi tegewus seisma Jõhwi tärklisewabrikus, kuna selle weega warustaja allikas jäi kuiwaks. Töö wabrikus saab alles siis alata, kui weepuudus on kõrwaldatud. Sellest olenewalt lõpetati ka kartulite wastuwõtt ja kolmapäewal ning neljapäewal läks hulk kartulikoormaid tagasi. Keldrites wõiksid kartulid minna liigse sooja tõttu küdema, mispärast ka wastu ei wõeta tagawaraks, sest kartul wäljas põllul kuhjas seisab paremini.

Weepuudu se tõttu oli ka Porkuni piimaühingu Asjamalla koorejaamas töötakistusi, kuna kaewust lõppes wesi. Et koorejaam saaks töötada, selleks asusid piimatoojad ise wett wedama, mis nõudis palju tööjõudu, sest päewase töötamise jaoks läheb wett waja ligi paarkümend aami. Weepuudu se kõrwaldamiseks asusid kaewumeistrid tööle.

Vastseliina konstaabel tabas kohapealse 49. puskarivabriku.

Wõrumaal Wastseliina 1. rajooni konstaablil A. Rüütlil õnnestus awastada nimetatud wallas, Judas Perametsa külas täiesti töökorras olewat kodust puskariwabrikut ühes puskari ning meskiga. Nimelt tegutsesid sel keelatud alal, nagu selgus, juba pikemat aega Ruusmäe talu omanik Wassili Põder ühes oma abikaasaga. Konstaabel sai kätte „wabriku“ sissesead e, millega just eelmisel päewal oli walmistatud puskarit. Nii „wabrik“ kui ka 8 liitrit puskarit konfiskeeriti, kuna 80 liitrit weskit ära häwitati. Wassili Põdra naine on paari aasta eest juba karistatud kord puskari prunlimise pärast.

Üldse on see konstaabel Rüütlil juba 49 puskariwabrik tabada ja likwideerida seeiswusaja kestel Wastseliina wallas.

Vastseliinas varastati mootorratas.

Wastseliina alewikus Wõrumaal warastati Wõidu t. 7 maja eest järelewalweta jäetud mootorratas „Haico“ registreerimismärgiga O-149, mis kuulub A. Sanderile.

Piiritusmeistrid said kutsetunnistusi.

Tallinnas Kartuliühisuste Liidus oli koos piiritusmeistrite kutsekomisjon, kus piiritusmeistrite kutsetunnistuse wääriliseks tunnistati August Tuul, Erwin Lintrop, Hans Laats ja Jaan Paulus. Eelmistega kokku on seega kutsetunnistused omandanud 147 piiritusmeistrit.

Ettetoodud arwudest nähtub, et murinad, nagu oleks kutselistest meistritest puudus, ei pea paika, sest teotsewaid tehaseid Eestis on 129. Piiritusmeistrite kutsekomisjon pidas siiski asja arutades soowitawaks pöörduda palwega Haridusministeeriumi kutseoskuse osakonna poole, et juhul, kui siiski peaks kutselistest meistritest puudus olema, lubataks neid ajutiselt asendada Jäneda Põllunduskeskkooli piiritusmeistrite eriklassi õpilastel. Kewadel lõpetab Jäneda Põllunduskeskkooli piiritusmeistrite eriklassi kursuse 3. lend ja annab seega endistele lisaks 10 tööõiguslikku meistrit.

pinnal õõtsumas tulukest. Ta teadis, mida see tuluke tähendas. Lendur oli wisanud midagi wette, mis oli warustatud weega kokkupuutumisel süttiwa keemilise ainega.

Raiefield oleks meelsasti lennukit jälitanud, kuid tal tuli arwestada õigel ajal päralejõudmist. Salapärane lennuk ei lennanud aga ei Lympne'i ega Croydoni sihis ja sinna saabudes ei leidnud Raiefield lennukist jälgegi.

Hiljem, kui Raiefieldi toodud kaubad olid Mancet' autos ja nad kihutasid Londoni poole, arwas Raiefield paraja hetke olewat saabunud peremehele seletada tulusamast salaweowõimalusest.

„Niipalju kui mina mõistan, mr. Mancet,“ algas ta, „ei wõi sellelt kaubalt küll kuigi palju teenida, mida mina wean.“

Mancet naeratas.

„Niisiis olete märganud seda.“ Ta silus oma hästihoolitsetud käega üle lõua. „Kui olen tasunud teile ja Rolchambeauga õiendanud arwed, jääb mulle endale tõesti äärmiselt wähe. Kuid nagu teile ütlesin, on see alles meie äri algus. Pikapeale see kaswab.“

„See kaswaks hoopis kiiremini,“ tähendas Raiefield, „kui weaksin kergemat, kuid hinnalisemat kaupa. Nägin täna öösel midagi kanalis, mis pani mind järele mõtlema.“

Ta ei tahtnud öieti öelda seda ja sõimas end otsekohe oma mõtlematuse pärast. Öised pingutawad lennud olid kindlasti mürgistanud ta tawalist ettewaatlikkust. Ta oleks pidanud oma mõtteid awaldama kawalamalt, wihjamata sellele, mida ta oli näinud.

„Tõesti?“ hüüdis Mancet. „Ja mida te nägite?“

Raiefield pidi nüüd tahtmatult seletama lähemalt. Kui aga Mancet oli tõesti see, kellena ta end laskis paista, ei wõinud ettewaatamatu märkus tekitada midagi halba.

„Nägin üht lennukit wiskawat midagi paadi lähedusse wette. Paki asukohta tähistas sinakas leek. Silmapiiril polnud ühtki lennukit ega laewa. Usun, et juhtusin nägema üht meie wõistlejaist tegewuses.“ Ta pööras pead ja silmitses üksköikselt rooliratta taga istuwat Mancet'd. „Ma-ee-ma ei usu, et wettewisatud pakk sisaldas sigareid wõi parfüüme.“

„Kahtlemata uimastuswahendid,“ ütles Mancet lühidalt. „Kokaiin wõi heroiin.“

Raiefield waikis hetke.

„Kahju, et teie ei saa neid hankida.“

„Keelatud ained? Kui saaksin, kas teie nõustute neid siia wedama?“

„Muidugi, kui mulle tasutakse wastawalt suurenenud hädaohule. Rohkem riski, suurem tulu.“

Mancet noogutas aeglaselt pead. Ta oli tahtnud aja jooksul Raiefieldi wõita uimastuswahendite weole. Nüüd oli Raiefield ise küsimuse tõstnud üles ja ootamatult annud oma nõusoleku.

„Kummaline, et teie räägite sellest,“ wastas ta. „Rolchambeau on mind samuti juba õhutanud uimastuwahenditele üleminekule. Tal on wõimalusi kokaiini ja heroiini muretsemiseks.“

„Oo! Siis ta saab mulle neid ehk järgmisel lennul juba kaasa anda?“

wastandid. Kuidas nad küll olid kokku sattunud! Peale huwi kunsti wastu polnud neil midagi ühist!

Garthi silmad löid särama, kui õlu nirises klaasi.

„Ega mu äraolekul keegi ei käinud?“ küsis ta nagu möödaminnes.

„Ei. Kas ootasid kedagi?“

„Seda ei saa just öelda. Kuid kunagi ei wõi teada. Mõni wõis ehk kuulda saada mu talendist ja tulla pilti ostma.“ Ta ulatas teise klaasi Raiefieldile ja tõstis oma klaasi üles.

„Terwiseks!“

„Kõige paremat!“

Nad rüüpasid. „Pagana mõnus kraam!“ kiitis Garth. „Aga nüüd jutustage, mida tegite kogu eilse päewa!“

„Weetsin kasutult aega. Käisin ka Erebuse kohwikus, lootuses teid mõlemaid näha. Kuid teid polnud seal ja ma jäin kuulatama ühe seltskonna arutlust maailmakorra kohta ja hiljem mõtisklesin lendurite tööpuuduse üle.“

„Ah jaa! Olin peagu unustanud! Tahate ju hakata salawedajaks!“

„Tahan, see on õige!“ ohkas Victor. „Ajalehekuulutused, millest rääkisin, on kogu mu tegewus selles suunas.“ Ta naeratas nukralt. „Keegi ei waja mind nähtawasti.“

„Noh, see on parem kui politseid teada enda kannul,“ arwas Garth. „Kuid igaühel oma maitse. Mina näiteks leian, et kõige erutawam oleks, kui mu maalid ripuksid kusagil Bond streeti galeriis. See oleks mulle suureks naudinguks, kuigi ma ei usu, et saaksin müüa neist mõne. Wähemalt esimesel näitusel mitte.“

„Kui seda juhtuks, tulekside teie sugulased kindlasti näitust külastama,“ püüdis Raiefield juhtida jutuainet endale huwitawas sihis. „Teate ju, kuidas on paljudes perekondades: kõigile kunstnikukalduwusega perekonnaliikmetele waadatakse wiltu. Kuid niipea kui maailm hakkab tunnustama neid, kohtleb ka perekond neid äkki teisiti.“

„Mina peaksin olema wäga kuulus, enne kui midagi taolist juhtuks mulle,“ tähendas Garth mõtlikult. „Mu aust ja hiilgusest lugupidaw isa kui ka wend Paul hindawad inimese wäärtust ainult ta hoiukassa arwe järgi.“

Ta tõstis klaasi ja rüüpas.

„Pealegi on nad esimesejärgu tõusikud,“ jatkas ta. „Isa peab jahti tiitlile, ja kui ta ei ela küllalt kaua selle saawutamiseks, jatkab Paul ta õilsat tegewust. Paul on samuti üdini läbi imbunud kaubandusega ja kaotanud arusaamise kõige kaunima jaoks maailmas.“

„Mulle meeldiks Pauliga tutwuda,“ tähendas Victor. „Kas ta wahetewahel külastab teid?“

Garth raputas pead.

„Ta ei alandaks end siiatulekuga. Ja kuigi ta tuleks, ei ootaks teda kuigi südamlik wastuwõtt. Gail ja mina kohtasime teda kord Regent streetil. Ta kohtles Gaili, nagu oleks Gail mõni tsirkuseartist. Kui olin neid tutwustanud, ei teinud ta Gailist enam wäljagi. Oleksin talle selle eest peagu annud mõksu ribide wahele! Gail sallib teda weelgi wähem kui mina.“

Gaili ilme wälsendas sügawat põlgust.

„Täielik keigar!“ täiendas ta Garthi sõnu. Siis muutis ta osawalt jutuainet: „Ma ei mõista, mida Sylvia Hartby temas küll leiab!“

ÜLDINE NÕUANNE

Wastuseks lugejale nr. 1425.

Lapsed on kohustatud oma ema ülalpidamiseks toetust andma. Teie kirjast wõib järeldada, et teil selleks wõimalused ei puudu, kui seda waid tahate teha. Toetuse saamiseks tuleb pöörduda ikka wallaomawalitsuse poole, kes kindlaks teeb, kas toetuse andmine hädawajalik. Peame aga jälle märkima, et ka wallawalitsus selleks waewalt wõimalusi leiab. Selleks on wõimalusi waid siis, kui teie olukord majanduslikult niisugune, et ta emale toetust ei wõimalda anda. Kirja põhjal seda aga järeldada ei wõi.

Wastuseks lugejale nr. 2501.

Lapse rinnalastekodusse paigutamiseks peate wastawa palwe esitama Nõmme rinnalastekodule, kellele allub Järwamaa piirkond. Kirja järele otsustades peaks olema wäljawaateid, et laps sinna wõetakse. Ka rahalise toetuse andmiseks on wastawad summad rinnalastekodu käsutuses.

Palwe esitamise järele kogub kodu wastawad andmed ja teeb nende põhjal otsuse.

Wastuseks lugejale nr. 2951.

Teie praegune paigutamise wiis tundub igati kindlana ja kartused, millistest kirjutate, on alusetud.

Wastus lugejale nr. 5280. Jõhwikaid ostab eksporditks Tallinnas, Pühawaimu tän. 13 asuw Aedwilja Keskühisus ja F-ma Carl Bergmann, Tallinnas, Tehnika tän. 12.

Wastus lug. nr. 1215. Hiiumaale sigem õhtukeskkool asub Tallinnas, mis annab hariliku keskkooli õigused. Peale selle on Tallinnas kodukeskkool, milles õppimine toimub kodus, kuna materjalid ja juhised õppetööks saadetakse koju. Selle lõpetamisel tuleb teha eksamid riikliku komisjoni ees. Õppeaja kestwus mõlemas koolis oleneb õppija enese tubliduseest.

Arstlik NÕUANNE

Wastus lug. A. p. t. Körwade kohisemine wõib tingitud olla werewaesusest, weresoonte lubjastusest, närwilisusest, körwa närwi haigustest ja körwa haigustest — olenewalt põhjusest on ka rawi isesugune. Paranemine on wõimalik, kui ei ole haigus kiiga kaugele läinud.

Wastus lug. 30852. Käte sinise ja punase lapiline olek on tingitud perifeerse wereringwoolu nõrkusest, mis põhjeneb osalt üldisel kehaehituse nõrkusel; samal põhjusel on ka sageli walud südames. Soowitaw kehakarastamine mööduka wõimlemisega, hea ja mitmekesise toitmisega ja weerawiga, s. o. üldine keha hõõrumine toasseisnud weega hommikuti. Käte külmetamisest tuleb hoiduda.

Wastus lug. 4782. Mudarawi asutustes Haapsalus, Pärnus ja Kuressaares mudarawi wõib saada suwe hooajal.

Reumatismi mudarawi kompressidega wõite rawida ka Tallinna haiglate elektrikabinettides.

Wastus lug. 3991. Arwatawasti kannatate weresoonte lubjastuse all. Küüslaugu tarwitamine suurel hulgal selle haiguse juures on soowitaw. Pöörduge aga siiski mõne sisearsti poole.

Wastus lug. 5391. Wanemate inimeste ihu sügelemise puhul on soowitaw määrida nahka lanolinsalwiga ja juua põldkuuse teed.

Wastus lug. 31009. Põete liikmereumatismi. Tehke jalgadele sooje wanne ja määrige õhtul sisse kampferi piiritusega. Nahahaiguse puhul pöörduge arsti poole.

Kasulikke teated põllumehele.

Laatu peetakse 5. oktoobril: Narwas 2 päewa, Lihula wallas, Ollepa raudteejaama juures, potilaat Wõrus, Rootowa wallas, Kasepää wallas, Elwas, Saadjärwe-Koogil, Orissaares. 6. oktoobril: Pärnus, Kaarma-Suure wallas, Maarja-Magdaleena alewis, Jõhwis 2 päewa, Laitsna wallas.

Walga Aedwilja Keskühisus ostab suuremal arwul tööstusõunu. Sordid: Antonowka, Titowka, Seerinka, Sügisjoonik, Tartu roos. Wastuwõtt Riia tän. 10, Walgas.

Rukist, nisu, kaeru, otri osta päewahinnaga Joh. Salweste wiljaladu Wõrus, Jüri tän. nr. 24.

Kuressaares, Raekoja tn. 1, K. Põldemaa tööstus ostab päewahindadega: looma-, hobuse-, mullika-, lamba-, sea- ja koeranahku, hobusesabajõhwi ja lakku.

Mäkfa ühispiimatalitus wajab wilunud meierei meestöölist. Pakkumised saata Melliste pk., Tartu.

RAADIO SAATEKAVA

Kesknädal, 5. oktoober.

Tallinn—Türi—Tartu

7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert (helipl.). 8.15 hommikupalvus — õp. T. Tallmeister. 8.35 Tallinn ja Türi: turuteated.

16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: Prantsuse keel — mag. K. Kann. Tallinn ja Tartu: Lõbusaid popuriisid (helipl.). 17.30 Prantsuse laule (helipl.). 17.45 Türi: Metsateadlane V. Ritslaid: Metsa ülestöötamise tööriistad ja nende korrashoid. 18.00 Türi: põllumajanduslikud teated. 17.45 Tallinn ja Tartu: Helifilmimuusika (helipl.). 18.10 mandoliinimuusika. Kirillovi kvintett. 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 Ungari muusika (helipl.). 19.50 välispoliitiline vestlus — H. Rahamägi. 20.10 Ilusal sinisel Doonaul (helipl.) 20.40 mag. L. Mark: Saksa okupatsioon Eestis. 21.00 kirikumuusika-õhtu. Kaastegevad: Nõmme Rahukiriku ja Collegium Musicumi ühendatud koor, V. Mühlen (orel), V. Alumäe (viiul) ning prof. A. Topman (seletused). 21.45 lastevanematele. Dr. M. Ambros: Sügisesed lastehaigused. 22.00 õige aeg. Päevaundised ja sporditeated. 22.10—23.00 meloodiaid õhtutundideks. Corso-trio.

Neljapäev, 6. oktoober.

Tallinn—Türi—Tartu

7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert (helipl.). 8.15 hommikupalvus — õp. B. Ederma. 8.35 perenaistele. Turuteated. 13.00—13.40 kooliraadio. „Me ehitame lennuki!" Kapten V. Andresen jutustab lendamisest ja annab juhiseid mudellennuki ehitamiseks.

16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: Inglise keel edasijõudnutele — R. Seth. Tallinn ja Tartu: Klaverisoolosid (helipl.). 17.30 Kauneid tangorütme (helipl.). 18.10 mudilastele. Muri ajab perenaisega juttu. 18.40 päevauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 viis minutit tervisele — dr. med. M. Kask. 19.10 soololaule. A. Tamm (tenor). 19.30 E. Tamm: Saavutusi möödunud kergejõustiku-hooajal. 19.45 majanduslik ringvaade — L. Grandberg. 20.00 kohvikumuusika „Kultasest". 20.50 „Bernhard Riives", A. Kallase näidend. 21.30 Saksa helindeid. RR orkester, juh. P. Nigula. 22.00 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 22.10—23.00 Inglise muusika. RR orkester, juh. P. Nigula.

Verine palgapäev Kiviõlis

Üks kaewur sai raske pussihaawa rindu.

Kiwiõli, 1. oktoobril.

Reedene palgapäew Kiviõlis põhjustas suuri kaklusi ja mürgeldusi kaewurite seas. Sõl wastu laupäewa leidis kaewurite jõukude wahel werine kaklus otse tööliselamute juures.

Kaklusel löödi raske pussihaaw kohalikule kaewurile Woldemar Kalmusele. Tema wigastus on raske, kuna löök ulatus kopsu. Haawatu toimetati õõsise rongiga Rakwere haiglasse. Wold. Kalmus on perekonnainimene, tal on kuus alaealist last.

Lööja Mihkel Siwads wahistati. Ta on kallale tunginud weel kahele kohalikule elanikule Weskusele ja Suworowile. Esimene on saanud pussilöögist haawu pähe.

Laupäewal puudusid palgapäewa pummeldusе järeldusel peagu pooled töölised töölt.

Kuri põdrapull hirmutas marjanaisi.

Kiwiõli, 1. oktoobril.

Reede õhtul kohutas Sonda metsas marjulisi naisi wihane põdrapull. Loom tungis marjul olewatele naistele kallale ja ajas neid taga. Nähtawasti ehmudes naiste kisast, jooksis põdrapull aga lõpuks metsa tagasi. Arwatakse, et tegemist on sama kurja põdrapulliga, kes hiljuti kimbutas Sonda metsas üht metsatöölist.

Virumaal leiti karjane surnult metsast.

Reedel leiti Wirumaal Palmse wallas Lauli küla lähedalt metsast surnult 16-aastane karjane Jaan Heinsaar. Tal oli sügaw noahaaw paremas reies ja ta oli weest tühjaks jooksnud. J. Heinsaar, eelmisel päewal karjas wiibides olt hakanud metsa all parandama wana kartulinoppimise korwi. Witsa lõigates oli ta nähtawasti noaga enesele kogemata reide torganud. Kuigi haaw polnud suur, oli see siiski läbistanud ühe suurema weresoone. Noormees ei suutnud weresooksu takistada ja ta jooksis pikapeale weest tühjaks. Karjast hakati otsima ta kodutalu rahwa poolt juba neljapäewa õhtul, kuid pimeduse pealetulekul teda metsa alt siis üles ei leitud.

Ka Sindi linnale uus nimi.

Siseministeerumi poolt on Sindi linnawalitsusele tehtud ettepanek wõtta linnale uus nimi. Nime muutmise põhjuseks on Sindi nime wõõras algupära. Siseministeeriumi ettepaneku juures ei ole näidatud, missugust nime Sindile wõtta. See tuleb noorel linnal endal walida nagu Mõisakülalgi.

Gail tippis sandaletininaga wastu maad, kuna Garth hakkas oma arwamist awaldama. Victor ei mõistnud, kas Gaili liigutus tähendas tüdimust, kannatamatust, wõi erutust. Wõib-olla oli ta Sylvia Hartbyle armukade?

Kui Victor weidi aja pärast lahkus, tundis ta terawat pettumust. Gail Ingletonis oli midagi, mis tõmbas teda ligi nagu magnet rauatükki. Ta oli läinud neid külastama peamiselt sellepärast, et tüdrukut jälle näha. Nüüd oli ta weendunud, et tüdruk oli petis ja walelik. Hommikune haigus oli ainult teeskletnine, et Garthist lahti saada ja Paulile teed tasandada. Kuid kõige hullem oli see, et Victor ise oli langenud tüdruku haruldase wõlu kammitsasse.

„See tüdruk on kardetaw," mõtles ta. Kuid ta oli mees, kellele meeldis wõidelda hädaohtudega. Pealegi polnud ta pühak — wastupidi — ja Gaili moraalsed puudused ei wähendanud tema silmis tüdruku weetlust.

Lühidalt öeldud: asjaolu, et tema tüdrukule ei meeldinud, oli peamine põhjus ta pettumuses.

5. peatükk.

Pärast lõunat sõitis ta Folkestone'i, et kohata Silvain Mancet'ga. Wiimane oli oma toreda autoga tulnud talle jaama wastu.

„Kõik ettewalmistused teie proowilennuks on tehtud," seletas Mancet teel Fairfieldsi. „Mu aget ootab teid Brüsseli lennuwäljal."

Fairfieldsis asuti kohe tegewusse. Lennuk lükati angaarist wälja, ja kuna Raiefield tõmbas selga oma lenduri-ülikonna, andis Mancet talle weel wiimaseid seletusi:

„Selle lennuga pole loomulikult mingit riski," ütles ta. „Kuid ärge unustage määruste järgi talitamast. Peate harjuma raadioteel teatama oma seisukorrast enne ja pärast kanalist ülelendu."

„Ma ei unusta. See pole ju esimene kord, kus lendan üle kanali. Seni toimus see loomulikult seadusepärasselt," lisas Victor naeratades.

Naeratuses peitus midagi, mis Mancet'le tekitas rahutust. Teda ei saadud kergesti petta ja ta oli wäga rahul, et polnud täielikult usaldanud uut abilist...

Victor Raiefield polnud ainus, kes mängis omaette mängu!

Kanali ületamine toimus wiperusteta. Mees, kes ootas teda Brüsseli lennuwäljal, omas kõrged põsenukid ja laia, lameda näo nagu aasialane. Kuid ta hoolitsetud wurrud ja elegantne ülikonnalõige andsid talle prantslase wälimuse. Millisest rahwusest ta ka polnud, igatahes prantsuse keelt kõneles ta sorawalt ja esitles end krahw Rolchambeau'na.

Raiefieldi imestuseks polnud Mancet talle üldse maininud, kuidas tunda tema agenti. Krahw Rolchambeau näis aga täiesti kindel, et ta polnud eksinud.

„Te tundsite lennuki ära?" julges Victor küsida, kui nad tolliwalwurite juurest kaugenesid.

Mees paljastas naeratamisel rea walgeid ühetasaseid hambaid.

„Mitte ainult seda, mu härra. Olin warustatud wäga täpse kirjeldusega teie wälimusest. Härra Mancet helistas mulle kohe pärast teie startimist. Ta rõhutas eriti, et astute wasaku jalaga pisut sissepoole ja selletõttu polnud mul teid raske tunda."

„Härra Mancet on wäga terase pilguga," wastas Raiefield kuiwalt. „On tal palju agente siinpool kanalit?"

„Seda ma ei tea," wastas wõõras lühidalt. „Astuge, palun, minu autosse. Kuna mulle teatati, et lendate täna öösel tagasi, pean teile wiiwitamatult näitama teie tulewast maandumispaika.

Järgnew protseduur oli peagu sama, nagu tol päewal, kui ta Silvian Mancet'ga oli sõitnud Fairfieldsi. Maandumispaik Belgias asus Brüsseli ja Dunkirki wahel Courtrai läheduses. Nagu wäljak Kentis, oli seegi eraldatud kohas ja puudest sisse piiratud.

„Te maandute siin täna öösi tagasilennul," ütles Rolchambeau, „täpselt nii, nagu teeksite seda konterbanti peale wõttes. Weidi enne teie saabumist asetan siia kolm tulukest wäljaku piiride tähistamiseks ja märgiks, et kõik on korras."

Tagasisõidul Brüsseli peatusid nad kusagil restoranis kehakinnituse wõtmiseks. Sellest hoolimata saabusid nad pealinna peagu kaks tundi enne Raiefieldi ärasõiduaega. Raiefield pidi end seal lõbustama üksinda, sest krahw Rolchambeau sõitis kohe tagasi Courtraisse.

Libedalt ja äpardusteta toimusid maandumised Courtrai' ja Folkstone'i lähedal, kus wäljakud olid walgustatud tuledega. Kuigi ilmastikuolud polnud wäga soodsad, saabus Raiefield Croydoni ainult wiieminutilise hilinemisega. Tunni aja pärast oli lennuk tagasi Fairfieldsi angaaris ja Raiefield kihutas Mancet' autos Londoni poole.

Lend oli sissejuhatuseks paljudele teistele, mis ta sooritas järgnewa kahe nädala jooksul. Ta wedas salakaupa, mis koosnes sigareist, parfüümidest ja konjakist. Kaup toodi Mancet' autos Londoni, aga kuna Victor alati oma hotelli lähedal autost maha lasti, polnud tal aimu, kuhu kaup lõpuks toimetati. Mitte kordagi ei teinud ta katset auto jälitamiseks, sest — ta oli selle numbri ja kirjelduse üle annud kellelegi wäga osawale härrale, kes oli abistanud teda juba teisteski üritustes...

See oli wiiendal lennul, kui ta märkas wäikest monoplaani. Tol korral lendas ta parajasti üle kanali wiie tuhande jala kõrgusel paksude pilwede kohal. Teine lennuk oli tast kaks tuhat jalga allpool ja mitme miili wõrra järel. Selles polnud muud imetluswäärset, kui asjaolu, et ta tawalisest Croydoni lennuteest oli kaldunud kõrwale. Lennuki tuled põlesid, kuna Victor oli omad kustutanud.

Ta teadis, et teine lennuk teda ei näe, summutades ise ka ta mootoripõrina. Rohkem lennukeid polnud silmapiiril, kuid kanalis ujus wäike kaluripaat. Paadis põles roheline tuluke, mis pidewalt kustus ja süttis. Kuna Raiefield ei leidnud tulukese wilkumiseks mingit põhjust, huwitas see teda seda enam.

Ta tõusis weel umbes tuhat meetrit. Lennuk sattus õhuauku; ta lülitas mootori wälja ja hakkas laias kaares laskuma. Samal hetkel teine lennuk lendas üle paadi ja Raiefield märkas, et lennuk andis oma tulega paadisolijaile märku. Siis kaugenes lennuk ja Raiefield nägi paadi lähedal wee-

Jänkimees.

Vajame head odrasorti.

Pealkiri wist löhnab juhtkirja järele. Aga on hoopiski Jõgewa juttude järg. Nimelt direktor Pilli sõnad. Kuigi ma ei tea, kas sobib härra Pilli nimetada direktoriks. Kui temalt omawahelises jutus küsida, mis mees te olete wõi mis tiitlid teil on, siis ta wastab:

„Olen lihtsalt Pill."

Ja kui oled mõni aeg liikunud ümbruskonnas, siis ei kuule ka teisiti kui Pill wõi Jõgewa Pill. Ühesõnaga — nimi, mis tehtud nii tugewaks, et ei waja tiitleid ega direktori aukraadi.

Aga wöörас wõib tema juures komistada: kui ei ole nimelt kursis meie põllumajandusega. Nagu minagi. Küsisin jutu alguseks: „Kas siis Jõgewal on ka oma rukkisort?"

Asjaajaja-proua ütles seepeale: „Noo, kuidas te härra Pilli haawate." Aga kuna Jõgewal nähtawasti on käimud teisigi, kelle teadmiste pagas rukkisortide alal pole suurem kui minul, siis Pill jäi täiesti rahulikuks ja ütles:

„Meil on Jõgewa sort nr. 1. Muidugi — Sangaste rukkist on meil palju räägitud ja kirjutatud. Kuid meie lasime Jõgewa sordi käiku juba 18 aastat tagasi. Põllumehed on rahul. Sangaste rukkil kaswab küll pikk pea, kuid see pea on lodew ja mõnel aastal osaliselt tühi. Jõgewa rukis on lühikese ja tiheda peaga. Saadud kuulsa Petkuse rukki ja meie kohaliku rukki risttolmutamisest."

„Sangaste rukkiga oli meil tänawu segadusi," ütleb asjaajaja. „Wõtsime tänawuseks wastu hulga tellimisi Sangaste rukki peale selles kwantumis, mis Sangastest loodeti anda. Osa tellijaid maksis raha ette ja meie saatsime tellimised edasi. Kui aga rukkikülw oli juba täiesti käimas, selgus, et Sangastes oli rukkisaak wäiksem kui loodeti ja osa ettetasutud tellimisi jäi täitmata. Nüüd süü tuleb muidugi meie kanda."

„See jutt ei kuulu siia," ütleb Pill. „On palju olulisem, et meie nisu on tänawu eriti hea kwaliteediga. Saatsime ühe waguni nisu Riigi Wiljasalwele ja seal üteldi, et wili näeb wälja kui kalamari. Eks niisugused asjad olegi meie töötasu. Egas minu alal — teraviljakaswatuses — pole mingisuguseid erilisi uudiseid ega ekstrawagantseid taimi."

„Kumb teie arwates on meie kliimas tulusam kaswatada — kas suinisu wõi talinisu?"

„Talinisu annab meil walgema jahu, kuid oma toitewäärtuselt pole weel kõige parem. Suinisu annab tumedama jahu, kuid wäärtus on kõrgem. Kõige paremaks suinisu sordiks on meil osutunud „Diamant" — nii saagirohkuselt kui ka wäärtuselt. „Diamant" on pärit Rootsist, Svalöfi sordiarenduse jaamast. Jõgewal oleme arendanud suinisu sorte, mis saagirohkuselt ületawad „Diamandi", kuid jääwad siiski wäärtuselt weidi alla."

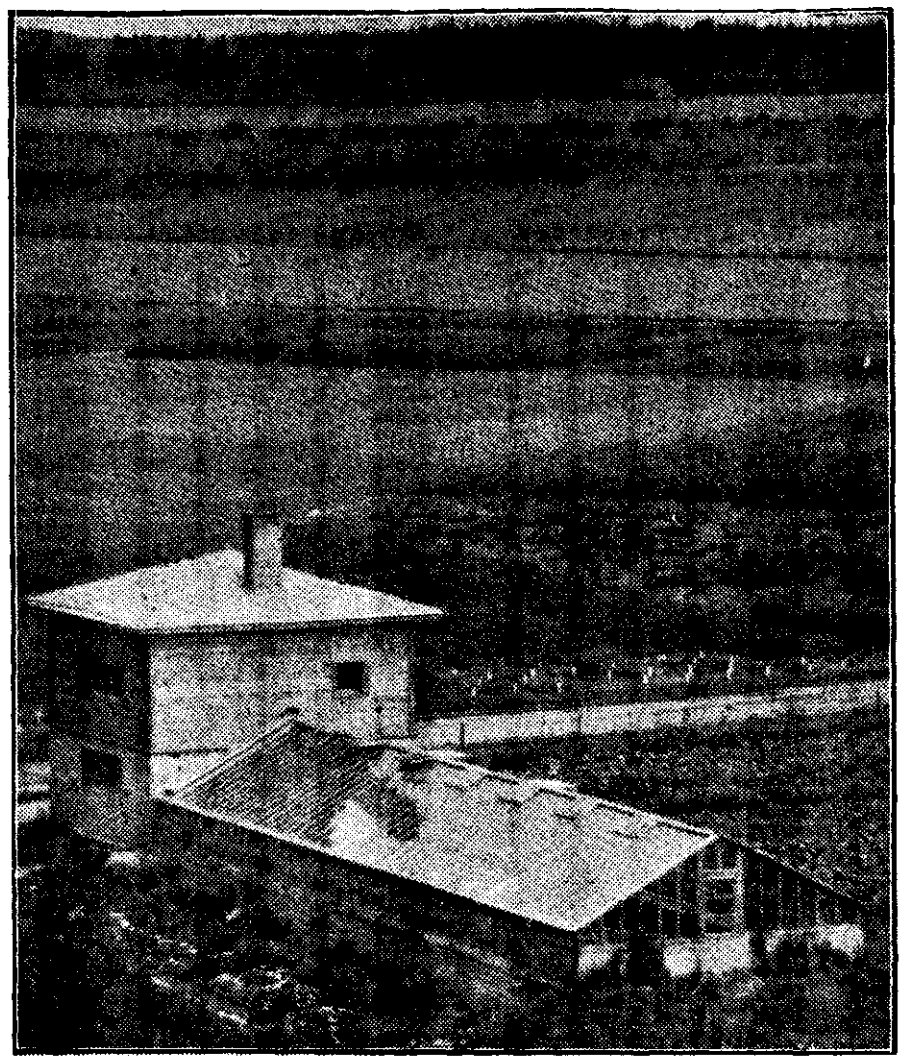

Jõgeva sordikasvanduse esimene kasvuhoone, milles punane elektrivalgus teeb sordiarenduse kuni 4 korda kiiremaks.

„Ja teised suiwiljad — näiteks kaer?"

„Siin on jällegi esikohal Svalöfi „Kotkakaer". See annab kõige suuremad saagid. Ainult üks puudus on „Kotkakaeral" — kardab roostehaigust. Seepärast kaswatatakse seda kaerasorti ka Rootsis wähe. Taanis seewastu on süstemaatiliselt häwitatud roostehaiguse lewitajaid — türnpuud ja barbaritsi. Ka meil waritseb teatud määral roostehaiguse oht kaerapõlde. Haiguse wastu on kindel Jõgewal praegu parandataw kaerasort „Kehra warane". Jõgewal on ka arendamisel oma sort — ühe Taani nõmmekaera ja Ligowo kaera ristlemisel saadud. Paariaastased katsed näitawad head saaki ja kaer näib kannatawat wõrdlemisi wähe roostehaiguse all.

Mida me Eestis aga tingimata wajame, see on hea odrasort. Praegu langeb meil järjest odra külwipind ja ka saagirohkus. Samal ajal tõuseb suinisu külwipind. Warem külwati kartuli järele otra, nüüd aga paljudes taludes suinisu. Kuid oder on tegelikult wäga stabiilse saagiga põllutaim. Meie katsed näitawad, et wõrdse wäetuse ja muude tingimuste juures annab oder parema saagi kui teised põlluwiljad. Meie põldudel on praegu kõige tasuwamad Taani ABD odrasordid. Lõuna-Eesti põllumehed tahawad kaswatada 4-tahulist otra, kuid selle odra kõrs on tawaliselt nõrk ja wili kipub sügisel wajuma maha ning määnduma. Meie ülesandeks on nüüd kiires korras arendada wälja seisukindel 4-tahulise odra sort. Töö algas 1937. aastal — ristlesime 2 kahetahulise ja 2 neljatahulise odra sorti. Kahe-kolme aasta pärast on loota, et mõni neist uudissortidest muutub juba stabiilseks ja saame meie oludele wastawa odra."

„Uudissort oleks siis walmis õige ruttu — 4—5 aastaga?"

„Seda küll. Nüüd on meil ju kaswuhooned. Nägite — walmis kaswuhoone oli täis potte odrataimedega. Kunstliku soojuse ja walguse abil wõime nüüd teha sordiarendust 3—4 korda kiiremini kui warem."

„Meil kõneldakse wiimasel ajal põllumajanduse ratsionaliseerimisest. Kas teie arwates on madalad saagid tingitud halbadest wiljasortidest wõi on siin mõni muu põhjus?"

„Ainult sort ei aita midagi, kui põldu korralikult ei harita. Wanasõna ütleb, et lehm lüpsab suust ja kana muneb nokast. Samuti wõib ütelda, et wili annab saaki juurest. Meie ülesandeks Jõgewal on — leida põllumehele teid, kuis tõsta saake ja produtseerida odawamalt. Meie wäetuskatsete ülesandeks pole mitte ainult saagi suuruse, waid eestkätt saagi wäärtuse tõstmine. Minu arwamine on, et meie põllumehed wajawad mingit kombaini sarnast masinat, kuna töökäte puudus järjest suureneb."

„Esimesed katsed kombainidega pole just suurt heakskiitmist leidnud," ütlen.

„Põhjalikke katseid pole meil ju weel kombainidega tehtud," ütleb Pill. „Mäletate meie esimesi uudismaade atru — alul ei leitud kuidagi sobiwat tüüpi, kuid nüüd on wälismaa tehasedki siin saadud kogemuste põhjal hakanud walmistama meile täiesti wastuwõetawaid uudismaasahku. Eks esimestele wiljapeksumasinatele ja traktoritele waieldud samuti wastu. Tihti polegi halb otsus mõne uue põllutöömasina kohta tehtud mitte niiwõrd halbadest katsetulemustest, waid lihtsalt konserwatiiwsusest. Sellest peame saama üle. Meie sordiarendustöö näitab, et peagu kõik wälismaades läbi löönud uuendused põllumajanduse alal on tulusad ka meile, kui need ainult põhjalikult läbi proowitakse ja kohandatakse meie oludele. Loodan, et põllutöömasinate katsejaam Kuusikul hakkab tegema tublit tööd, ja põllutööministri algatusel loodud ratsionaliseerimise komitee hakkab rakendama meie katsejaamade töötulemusi täiel määral meie põllumajanduse kiireks edasiarendamiseks."

„Kui laiaulatuslik on meie põllumajanduslike katsejaamade ja eriti Jõgewa sordikaswanduse tegewus, wõrreldes teiste Euroopa riikidega?"

„Rootsi katsejaamad on wanemad ja suuremad. Kui aga wõtta wõrdluseks näiteks Taani, Soome wõi Läti töö samal alal, siis oleme paljudes asjades ees ja mõnel alal isegi kaugel ees. Kartulisordi arendust näiteks pole teostatud ühelgi maal nii laiaulatuslikult kui meil."

Traktorijuht jäi turbamasina alla.

Pärnumaal, Tootsi briketitööstuses jäi treesturba kogumisel traktorijuht Wisnapuu turbakogumismasina järelwankri alla ja sai raskeid wigastusi. Õnnetus leidis aset momendil, mil traktorijuht tahtis kontrollida masina korrapärast tegewust: ta hüppas juhirunumist wälja, ilma et kogumismasinat oleks seisma jätnud, komistas ja sattus raske järelwankri alla. Wisnapuu toimetati kohe traktoriga Tootsi jaama, kust Punase Risti autoga saadeti Pärnu haiglasse. Wisnapuu olk abielus, ilma lasteta.

Revolutsiooni keerises.

Briti salaluure agendi mälestusi Venemaalt. 9

Kohkusin wist wäga, sest Klahonka rahustas:

„Ärge kartke, küll ma juba jälle wabanen! Kuid peate siit kiires korras lahkuma, muidu wangistatakse ka teid."

Ja ta läppas minema.

Olen kodutu.

Tõusin istukile. Olin masendatud: Klahonka wangistati minu pärast! Wangistati sellepärast, et ta paari kuu eest oli rawinud wõõra inglase külmunud jalgu!

Teadsin, et ma ei tohtinud siia kauemaks jääda, et pidin otsekohe lahkuma, et mitte hädaohtu saata ka teisi majaelanikke.

Seegi oli hea, et tshekistid mind kohe ära ei tundnud. Kuigi nad olid mind uuriwalt silmitsenud, ei märganud nad minus nähtawasti midagi „inglislikku".

Riietusin kärmesti ja hiilisin köögiukse kaudu tänawale. Inimesi oli juba palju liikwel. Seinale kleebitud teadaande juures seisis hulk rahwast, astusin ligi ja lugesin, et pärast kella kümmet õhtul ei tohtinud enam keegi ilma loata tänawail liikuda.

Kus pean weetma järgmise öö? Mul oli sõpru, kuid ma ei tohtinud neid külastada, sest mu paberid polnud korras ja öise läbiotsimise eest polnud nüüd ükski korteriomanik kindlustatud.

Sammusin aeglaselt linnast wälja. Keegi ei peatanud mind, kuigi mitmed mind uudishimulikult wahtisid.

Lõnkisin terwe päewa sihitult mööda linnaäärseid metsi ringi, ööbides Wolkowo wanausuliste kalmistul, et siis järgmisel hommikul jälle sammud linna poole seada. Kõndisin julgelt, sest mul oli õlul kandam metsast korjatud roikaid, ja sel ajal oli palju neid, kes ise käisid endile hankimas ahjukütet.

Enne arsti majast lahkumist olin palunud ühte teenijat tulla Talwepalee aeda, kus lubasin teda oodata kas wõi terwe päewa, sest olin wäga mures Klahonka saatuse pärast.

Rõõmustav üllatus.

Talwepalee aed oli tühi. Ainult kaugemas nurgas, teise wärawa läheduses istus keegi mees.

Jäin ootama. Igaw oli. Ja millegipärast huwitas mind see wõõras, kes näis ka kedagi ootawat. Tõusin tasa, hiilisin põõsaste wahelt ligemale ja — wõpatasin rõõmust.

Wõõras polnud keegi muu kui Peter Petrowitsh, keda ammu juba pidasin surnuks!

„Peter!" hüüdsin.

Ja rohkem ma ei osanudki alguses öelda. Kuna Peter Petrowitsh oli harilikultki äärmiselt sõnaaher mees, siis ei lausunud ka tema midagi ja nii istusime tükk aega waikides teineteise kõrwal.

Kuid siis pääsesid mu keelepaelad walla ja ma külwasin ta küsimustega üle.

Millal ta saabus? Kust ta tuli? Kus ta oli olnud kogu selle pika aja?

Peter Petrowitsh naeratas minu kärsituse üle ja hakkas siis jutustama. Osutus, et kui ta talwel oli jõudnud Helsingisse, siis oli teda konsulaadis kästud oodata.

Nüüd kuulsin esmakordselt kapten Agarist ja tema kiirmootorpaadist.

Peter Petrowitsh oli sunnitud mitu nädalat tegewusetult weetma Helsingis, sest oodatu ei saabunud. Ja ta oli minu pärast olnud suures mures, mida ma uskusin, sest Peter tundis kohalikke olusid ja teadis kui raske mul oli end warjata.

Kui kapten Agar wiimaks oli jõudnud pärale, siis oli Peter Petrowitsh antud tema käsutusesse. Inglise merewäelase ja wene üliõpilase wahel oli siginud kohe sõprus, kuigi Agar kõneles ainult wäga wilctsalt wene keelt ja Peter Petrowitsh inglise keelt sugugi ei osanud.

Weel rohkem kui Agarist endast oli Peter Petrowitsh waimustatud tema kiirmootorpaadist, mis oli suuteline tunnis läbima nelikümmend sõlme, ja millega ta oli toodud kohale.

Agar, mehaanik ja Peter Petrowitsh olid öösel wäljunud Helsingi sadamast ja kihutanud Kroonlinna suunas. Nad olid möödunud Kroonlinnast ja peatunud Elagini tulelaewa kohal, kus Peter istus sõudepaati, et kaldale aerutada.

Hommikuni warjas ta end Krestowski saare pargis ja tuli siis linna mind otsima. Ta oli käinud igal pool, kus teadis mind aeg-ajalt peatuwat ja kuulnud lõpuks, et olin ulualusetu jälitatu. Õnneks ta oli sattunud arstimajas jutule just tolle teenijaga, keda pidin kohtama Talwepalee aias ja tulnud nüüd siia mind ootama.

Pääsmise võimalus.

Kuulasin hämmelduses tema seletusi. Terwes maailmas pole teist nii tugewat merekindlustuste wõõdet kui too, mis kaitseb sissesõitu Leningradi. Ja ometi oli kapten Agar sealt läbi lipsanud. Pealegi oli meri weel mineeritud. Teadsin seda hästi, kuna olin ise läkitanud Londonisse miiniwäljade täpse kaardi.

Edasi ütles Peter Petrowitsh, et kapten Agar tuleb temale 48 tunni pärast järele. Ta wõtab ka minu kaasa, kui soowin Leningradist lahkuda.

Siis õngitses ta taskust kirja, mis oli määratud minule. Selles teatati mulle lihtsalt, et „London" näeks meeleldi, kui jääksin oma walwepostile edasi, kuna minu poolt saadetud informatsioon oli neile wäga wäärtuslik, lisati aga, et wõin ka lahkuda, kui elu on muutunud liiga raskeks.

Ütlesin Peter Petrowitshile, et ma nüüd küll kaasa ei tule, teadmata, mis on saanud tublist Klahonkast, et ma aga juulikuust kauemaks siia ei taha jääda.

Siis leppisime kokku, et kolm korda kuus tuleb kiirmootorpaat kindlaks määratud ajal teatawale kohale ja ootab mind seal pool tundi. Pean ise hoolitsema selle eest, et saabun sinna õigeks ajaks.

(Järgneb.)

25.000 kr. Võru 8-liikmelisele kollektiivile

O-ü. „Võru tööstuse“ tööliste ja ametnike grupp peavõidu võitjaks.

Klassiloterii 15.000 kr. peawõidu ja 10.000 kr. preemia wõitjad, kellede kohta eilses lehes tõime teate, et nad pärit Wõrust, on nüüd lõplikult selgunud. Wõidupilet, mis ostetud Tallinnas, kaubamaja „Estikast“, kuulub kaheksaliikmelisele o.-ü. „Wõru tööstuse“ ametnike ja tööliste kollektiiwile. Kollektiiwi organiseerijaks on olnud tööstuse juhataja Aug. Luts, kes ise osanik ühe osaga. Teisteks liikmeteks on ettewõtte kassapidaja pr. A. Mägi, kellel kaks osa, millistest ta teise on ostnud oma tütrepojale, kis lukusepp E. Oimet, kellel üks osa, edasi wanem tööline P. Willermaa, kellel kaks osa, millistest teine kuulub tema pojale, ketraja G. Todi — ühe osaga ja willatööline M. Tõnismäe, samuti ühe osaga.

Wõitnud piletiraamatuga on A. Luts mänginud kaasa klassiloterii algusest, alul koos pr. A. Mägiga. Aegajalt juurenes aga kollektiiw, kuni 8 osanikuni, kusjuures igal osanikul raamatu wahetamisel tasuda tuli 1 kr. Wõitnud kollektiiw mängis loteriil ainult ühe raamatuga.

Tänases lehes leiawad lugejad wõidud, mis wälja tulid reedel pärast toimetuse töö lõppu.

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
184	5	5	5	10
227	10	10	10	5
341	5	5	10	5
786	10	5	5	5
2234	10	5	5	10
2489	5	5	10	10
2519	10	10	5	5
2829	5	10	5	5
3362	10	5	10	5
4415	10	5	5	5
5291	5	10	5	5
5413	10	5	10	10
5457	5	5	5	5
5787	5	5	5	5
5849	5	5	20	5
6290	5	5	5	5
7128	5	5	20	5
7287	5	5	5	5
7330	5	5	10	5
7718	5	5	5	5
7929	5	10	10	5
7976	10	5	5	5
8806	10	5	5	5
8115	5	5	5	10
8512	5	10	5	5
9278	10	5	5	5
9838	10	20	10	5
9888	10	5	5	5
9912	5	5	5	5
10330	10	5	10	10
10906	5	5	5	5
11457	5	5	5	5
12325	5	5	10	5
12940	5	5	5	5
13030	20	10	5	20
13339	5	10	5	5
13375	5	5	10	5
13511	5	5	10	5
13631	5	5	5	10
13872	5	5	5	5
13922	5	5	5	5
14358	5	5	5	5
14592	10	10	5	10
15382	5	5	5	5
16263	5	5	5	5
16320	5	5	10	5
16470	5	10	5	10
17115	5	10	10	5
17462	5	5	5	5
17567	5	5	20	5
17609	5	5	5	5
18361	5	5	10	10
18392	10	10	5	5
18799	5	5	5	5
19206	5	5	10	5
20443	5	5	5	10
20449	5	5	5	100
20463	5	10	5	5
20586	10	10	20	10
20640	5	10	5	10
20808	5	5	5	5
21004	5	5	5	5
22210	5	5	5	5
22594	5	5	5	5
22862	5	5	10	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
23084	5	5	5	5
23170	5	10	5	5
23654	20	5	500	5
23811	5	5	5	5
24349	10	5	5	1000
24493	5	5	5	5
24783	20	10	10	10
24903	5	5	5	5
25260	10	10	5	10
25335	5	5	5	5
25412	5	10	5	5
25413	5	5	5	5
25450	5	5	5	20
25775	5	5	5	5
25776	5	5	10	5
27072	5	5	10	5
27372	5	10	5	10
27949	5	10	5	5
28020	5	5	5	5
28031	10	10	5	5
28153	10	10	10	5
28342	5	5	5	5
28370	5	10	5	5
28433	10	10	5	5
28492	5	5	5	5
28930	5	10	5	5
29212	5	10	5	5
29446	5	5	5	5
29759	5	5	5	10
31308	5	5	5	5
32086	5	5	5	5
32256	10	10	20	5
32429	5	20	5	5
33199	5	5	5	5
33234	5	5	10	10
33336	10	5	10	10
33367	5	5	10	10
33453	5	5	5	5
33481	10	5	5	5
33764	5	5	10	5
34264	5	5	10	5
34328	5	5	5	5
34707	10	5	5	10
34719	5	5	5	5
36077	5	10	5	5
36368	10	5	5	5
36377	5	5	5	5
36391	5	10	5	5
36642	20	10	5	5
36842	5	5	5	5
36883	5	5	10	10
36940	5	10	5	5
37002	5	200	10	5
37223	5	5	5	10
37307	5	5	5	5
37327	5	10	5	5
37425	5	5	10	10
37442	5	5	5	5
37659	10	5	5	5
37725	5	5	5	5
37751	5	5	5	5
37754	5	10	5	10
37755	10	5	5	5
37822	5	5	5	5
37842	5	5	5	20

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
37869	5	5	5	10
37873	5	10	10	5
37890	5	10	10	5
37988	10	5	5	10
38124	20	5	5	5
38215	5	5	5	5
38347	5	5	5	5
38413	10	5	5	5
38446	5	5	5	5
38449	5	10	5	5
38456	10	5	5	5
38559	5	5	5	5
38582	5	5	10	5
38620	5	10	5	10
38775	5	5	5	5
38791	10	5	5	5
38920	10	5	5	5
38991	5	5	5	5
39148	10	5	5	5
39256	10	1000	5	5
39259	5	5	5	5
39303	10	5	5	5
39386	5	5	10	5
39456	5	5	5	5
39496	10	10	5	5
39537	5	5	5	5
39683	10	10	10	5
39737	20	5	5	5
39740	5	5	5	5
39837	5	10	5	10
39879	5	5	5	5
39925	10	5	5	10
39931	5	5	5	100
39947	5	5	20	5
39949	10	10	10	5
40016	10	5	5	5
40076	5	10	10	5
40135	5	10	5	5
40180	5	5	5	10
40193	5	5	5	5
40334	5	5	5	5
40386	20	5	5	5
40390	5	5	5	5
40412	5	10	5	5
40431	5	5	5	10
40530	20	5	5	5
40623	10	5	5	10
40823	5	10	5	10
40858	5	5	20	5
40908	5	5	5	10
40964	5	10	5	5
40965	5	5	10	10
41173	20	5	10	5
41271	5	10	5	5
41323	10	5	5	5
41340	5	5	5	5
41404	5	5	5	5
41426	5	5	5	5
41538	10	5	10	5
41541	10	10	5	5
41591	10	5	100	5
41601	5	5	5	5
41619	5	5	10	5
41634	10	5	5	5
41731	5	5	5	10

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
41772	5	10	5	5
42226	5	5	5	10
42462	5	5	5	5
42498	5	10	10	5
42554	10	10	5	5
42579	5	5	5	10
42586	5	10	5	5
42624	10	5	5	5
42630	5	5	5	10
42673	5	5	5	5
42798	5	10	5	5
42891	5	5	5	5
42901	5	10	5	5
42919	5	5	10	10
43172	5	500	20	5
43186	10	5	5	5
43216	5	10	10	5
43285	20	5	10	5
43328	5	5	5	10
43374	10	5	10	5
43408	10	5	5	5
43484	5	10	5	5
43605	5	5	20	10
43744	10	5	10	10
43784	5	5	5	10
43804	5	5	5	5
43810	5	5	10	10
43811	5	5	5	10
43840	5	5	5	5
43863	5	5	5	10
43922	5	5	5	5
43996	5	5	5	5
44092	10	5	5	5
44214	200	5	5	5
44419	5	5	5	5
44461	5	10	200	10
44510	5	5	5	5
44615	5	5	5	5
44616	5	10	5	5
44700	5	5	5	5
44885	5	5	5	5
44854	5	5	5	5
44893	10	5	10	5
44938	5	1000	5	5
44987	5	5	5	5
45091	5	5	5	10
45141	10	5	20	5
45266	5	5	5	20
45318	5	5	10	5
45348	5	1000	5	5
45379	5	5	5	10
45380	5	5	5	5
45408	5	5	5	5
45419	5	5	10	5
45447	20	5	5	5
45462	5	5	5	5
45551	5	5	5	10
45563	10	10	5	5
45703	5	10	5	10
45768	10	5	5	5
45850	10	5	10	5
45876	5	5	5	5
45903	5	5	5	5
45965	5	5	5	10
46020	10	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
46099	5	5	10	100
46158	10	10	10	5
46190	5	5	10	5
46366	10	5	5	5
46338	5	5	5	5
46344	5	5	5	5
46403	5	10	5	5
46441	5	5	5	5
46452	10	5	5	10
46486	5	5	5	5
46499	10	5	5	5
46725	10	10	5	10
46777	5	5	5	5
46871	5	5	10	5
46893	5	5	5	5
46959	5	10	5	5
46977	5	5	5	5
47068	5	5	10	5
47120	5	5	5	5
47281	5	5	5	5
47380	5	5	5	5
47471	5	5	5	100
47492	5	10	5	5
47658	10	5	5	10
47753	5	10	5	5
47907	5	5	5	5
48142	5	5	5	5
48144	10	10	10	5
48236	5	5	10	5
48281	5	10	5	5
48347	5	5	20	20
48381	5	5	5	5
48399	5	5	5	5
48408	5	5	10	5
48470	10	10	20	10
48493	10	10	5	5
48582	5	10	5	5
48716	5	5	5	5
48670	5	5	5	5
48774	5	5	10	5
48884	5	5	10	5
48926	5	5	5	5
48945	5	5	10	5
48962	5	5	5	5
49000	5	5	5	5
49032	5	5	5	5
49169	5	5	5	5
49334	5	5	5	5
49373	10	5	5	5
49400	5	5	10	1000
49409	5	5	20	5
49596	10	5	5	5
49599	5	10	5	5
49633	5	10	5	5
49643	5	5	5	10
49666	5	5	5	5
49702	5	5	5	10
49748	5	5	5	10
49773	5	5	10	5
49798	5	5	5	5
49871	10	5	5	5
50079	5	10	5	5
50109	5	5	10	5
50187	10	10	5	10
50252	5	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
50255	5	5	10	5
50442	1000	5	10	5
50489	5	5	10	10
50497	5	5	5	5
50518	5	5	5	10
50594	5	5	10	5
50703	10	5	5	5
50764	200	5	5	5
50843	5	10	5	5
50938	5	5	5	5
50981	5	5	5	10
51151	10	5	5	5
51190	5	10	5	5
51245	5	5	5	5
51246	10	5	10	20
51259	5	5	5	5
51379	5	10	5	5
51449	10	5	5	5
51453	5	5	5	5
51469	5	5	5	500
51572	5	5	10	5
51823	5	10	5	10
51931	5	20	5	5
51966	5	5	5	5
52096	5	10	5	5
52159	5	5	10	5
52332	5	500	5	5
52436	5	5	10	10
52465	5	5	5	5
52586	5	5	5	5
52641	5	5	5	5
52827	5	5	5	5
52960	5	5	10	5
53001	20	10	10	5
53070	10	10	10	5
53138	20	10	5	5
53151	5	5	5	5
53168	5	5	10	5
53171	5	5	5	5
53255	5	5	5	5
53318	5	5	10	5
53334	5	5	5	5
53380	10	5	5	10
53473	10	5	5	5
53492	5	5	5	5
53509	5	5	5	5
53621	5	5	20	5
53631	5	10	5	5
53695	5	10	20	5
53763	5	5	5	5
53790	5	5	5	5
53870	5	5	5	5
53973	10	5	5	5
54295	5	5	5	5
54387	5	5	10	10
54414	5	5	5	10
54469	5	10	5	5
54479	10	5	5	5
54643	5	10	5	5
54745	5	10	10	10
54767	5	5	5	20
54894	10	5	5	10
54920	5	5	5	5
54949	5	5	5	10
54961	5	10	10	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
7	5	5	5	5
157	5	10	5	5
166	5	5	5	5
183	5	5	5	5
215	5	5	10	10
260	5	5	10	5
368	5	5	10	5
483	5	5	10	5
592	5	10	5	5
767	5	5	5	5
770	20	5	10	5
792	5	5	5	5
836	5	5	5	5
839	5	5	5	5
879	10	5	5	5
941	10	20	5	10
950	10	10	5	10
1228	5	5	5	10
1247	20	5	5	5
1258	5	5	5	5
1355	5	10	20	5
1402	5	10	5	10
1456	5	5	5	5
1605	5	5	5	10
1747	5	5	5	5
1789	5	5	5	10
1801	10	10	5	5
1923	5	10	5	5
1930	10	5	10	5
2032	5	5	5	5
2247	5	5	5	5
2311	10	5	5	5
2382	5	10	5	5
2397	5	5	5	5
2424	5	5	5	5
2427	5	5	5	20
2566	5	5	5	5
2693	5	5	10	5
2763	5	5	5	10
3097	20	5	5	5
3247	5	5	5	5
3321	10	5	5	5
3343	5	5	5	10
3399	5	20	5	5
3410	5	5	5	5
3598	5	5	5	5
3698	5	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
3881	5	5	5	20
3975	5	5	5	10
3985	5	5	5	10
4125	7000	5	10	5
4145	100	10	5	5
4257	5	10	5	5
4396	5	5	5	5
4433	10	5	5	10
4445	5	5	5	10
4479	5	10	10	10
4555	5	5	5	10
4774	5	5	5	10
4846	5	5	5	10
4990	5	10	5	5
5155	5	5	10	5
5167	10	5	10	5
5290	5	5	5	10
5369	5	10	5	5
5373	5	10	5	5
5672	5	5	5	5
5682	5	5	5	5
5792	5	10	5	5
6060	5	5	5	5
6078	5	5	5	5
6180	5	5	5	5
6273	5	5	5	5
6306	10	10	5	5
6308	10	5	5	5
6409	5	5	5	1000
6489	5	5	10	5
6935	5	10	5	20
6951	5	5	10	10
7126	5	5	5	10
7245	5	5	10	5
7435	10	5	5	5
7485	5	5	5	5
7490	5	5	5	5
7631	5	5	10	5
7642	5	20	10	5
7674	10	5	5	5
7714	5	5	5	5
7856	5	5	5	5
7917	5	5	10	5
7978	5	5	5	10
8145	5	5	10	10
8180	5	5	5	5
8269	5	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
8352	5	5	10	10
8815	5	5	5	5
8831	5	5	5	10
8889	5	5	5	5
8943	5	10	5	5
8997	5	5	5	5
9248	20	5	10	5
9374	5	5	5	5
9375	20	5	5	10
9410	5	5	10	5
9415	10	10	5	5
9420	5	5	5	5
9440	5	5	5	5
9751	5	20	5	5
9874	5	20	5	5
9923	5	5	5	10
9943	10	5	5	5
10075	5	5	5	10
10099	5	5	5	5
10338	5	5	5	10
10344	5	5	5	10
10368	5	5	10	5
10397	10	20	5	10
10430	10	5	5	10
10490	5	5	5	5
10572	5	5	5	5
10733	5	5	5	5
10776	10	10	5	5
10933	5	5	5	5
10956	10	5	5	5
10985	5	5	5	5
10992	10	5	5	10
11053	5	5	5	5
10241	5	10	5	5
11384	20	5	5	10
11406	5	10	5	20
11623	5	5	5	5
11760	5	5	5	5
11776	5	5	5	10
11877	5	5	3000	5
12311	5	5	5	5
12439	10	5	5	5
12596	5	10	5	5
12671	5	10	5	5
12714	5	10	5	5
12770	5	5	5	5
12774	10	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
12812	10	10	5	5
12914	5	5	5	20
12936	5	10	5	5
13175	5	5	5	5
13222	5	5	5	5
13320	10	5	5	5
13347	5	5	5	5
13427	10	5	5	5
13467	5	10	5	5
13732	5	5	5	5
13777	5	10	10	5
14068	10	10	10	5
14341	5	10	5	10
14367	5	5	5	10
14386	10	10	10	5
14758	20	5	5	5
14761	10	5	5	5
14798	5	5	5	5
14893	5	5	5	200
14929	5	5	10	5
14932	5	10	5	5
15117	5	5	5	5
15204	5	5	5	5
15471	5	10	5	5
15699	5	5	5	5
15784	5	5	5	5
15798	5	5	10	5
15989	5	5	5000	5
16310	5	5	5	5
16431	10	5	5	10
16444	10	5	5	5
16463	10	5	5	5
16487	5	5	10	5
16540	10	5	5	5
16756	5	5	5	5
16870	5	5	10	20
16900	10	5	5	5
16959	10	5	10	5
16998	10	5	5	10
17004	5	5	5	5
17112	10	5	5	5
17213	5	5	10	5
17221	5	5	5	5
17242	5	5	10	5
17249	10	5	10	5
17377	5	5	5	5
17477	5	5	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
17489	5	5	5	5
17516	10	10	5	5
17723	5	5	10	10
17734	10	5	5	5
17879	5	5	5	10
17924	5	10	10	5
18004	5	5	5	5
18212	5	5	5	10
18264	5	10	5	5
18267	20	5	5	5
18511	10	5	20	5
18740	10	5	5	5
18842	5	5	5	10
18968	5	5	10	5
19010	5	5	5	5
19015	5	5	5	20
19165	5	10	5	5
19177	10	5	5	5
19239	5	5	10	5
19309	10	10	10	5
19374	5	10	10	5
19532	5	5	5	5
19555	5	5	5	5
19570	10	10	5	5
19718	10	5	5	10
19865	5	5	5	5
20036	10	10	5	10
20073	5	5	5	5
20135	5	5	10	5
20243	5	5	5	5
20361	5	5	5	5
20416	5	5	5	5
20418	10	5	5	5
20628	5	15000	5	10
20670	5	5	5	5
20694	5	5	5	10
20831	5	5	5	5
20941	5	5	10	5
21111	5	10	5	5
21242	10	20	5	5
21261	5	10	5	5
21411	5	5	5	5
21424	5	5	5	5
21463	5	5	10	5
21500	5	10	5	5
21700	5	5	5	10
21780	5	10	5	5

Wõidud kroonides.

Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
21823	5	5	10	10
22028	5	5	10	5
22070	5	10	5	5
22106	5	5	10	100
22155	5	5	10	5
22256	5	10	5	5
22463	10	5	5	5
22587	5	10	10	5
22803	10	5	5	5
22811	5	5	5	5
23111	5	5	5	5
23691	5	5	5	5
23742	5	5	5	5
23960	5	5	5	5
24106	5	5	5	5
24187	5

Teedeminister N. Viitak Esnas.

Köneles Öötlas toimunud lõikuspeol. — Ka Koigis oli pühapäewal lõikuspüha.

Järwamaal on alaund lõikuspühade hooaeg, mis käesolewal aastal näib huwitawat eriti laiu rahwahulki, kui teha järeldusi osawõtust. Huwi on aga ka mõistetaw, kui arwestada lõikuspühade mõtet. Tuleb aga lisandada, et lõikuspühade tähtsust tahaks näha weelgi suuremana — neist peawad kujunema tulewikus meie rahwuslikud pühad, millised ühendawad kõikidel aladel töötawaid isikuid kõikide alade toitja — maa — auks korraldatud päewa ümber.

Eile toimusid lõikuspühad Esnas Öötla koolimajas ja Koigis kohaliku algkooli ruumes. Esnas algas lõikuspüha lüpsiwõistlusega kell 1 päewal, millest wõttis osa 5 wõistlejat. Wõistlusi jälgis üle 200 inimese. 1. auhinna ja 2. klassi lüpsimärgi said A. Reinsalu ja A. Weebel, 2. auhinna ja 2. klassi märgi sai Arnold Niitsalu. kuna teisel 2. auhinna saajal — E. Prankil oli juba märk olemas. 3. auhinna sai L. Wainula. Meeswõistleja tundis oma tööd ja oleks saanud 1. auhinna, kui lehm poleks mänginud wempu.

Kell 13 algas lõikuspüha aktus Öötla koolimajas. Täpselt kell 13 saabus kohale ka teeminister N. Wiitak, kelle wastuwõtuks oli riwistatud üles spaleer kodutütardest ja noorkotkastest. Südamlikuks kujunes silmapilk, kui ministri juurde astus wäike kodutütar, terwitades teda ta külaskäigu puhul Öötla algkooli ruumidesse ja ulatades kimbu punaseid nelke.

Lõikuspüha aktuse awas J. Laimets, mille järele könetooli astus minister N. Wiitak. Minister oma könes waatles lühidalt wälis- ja sisepolitiilist olukorda, tõi andmeid tänawustest rahuldawatest wiljasaakidest ja kriipsutas alla maanoorte rõõmustawal kombel üha kaswawat tublidust. Könet lõpetades soowis hr. minister õnne kohalikele perenaistele ja peremeestele. Ei tohi unustada, ütles minister, et see jalg, mis käib adra järel, on alati õiget teel. Mullawaewades karestunud käsi on tugew ja aus.

Kõne lõppedes kostis tugew aplaus. Terwitusi tõi seejärele Järwa maawalitsuselt abimaawanem Wold. Tartu. Järgmisena sai sõna Järwa maatulunduskonsulent agr. H. Lipp, kes rääkis südamlikult ja weenwalt maasunduset ja maaõnnistuset. Agr. Lipp andis ühtlasi wälja ka lüpsiwõistluse auhinnad. Lõppsõna ütles koolijuhataja P. Leuk. Kõnede waheajal esitas laulunuttekandeid Peetri haridusseltsi segakoor Kuriksi juhatusel. Aktus, mida jälgis üle 400 inimese, lõppes hümniga.

Kell 18.30 järgnes ühine kooswiibimine lõikuslauas, millest wõttis osa jällegi üle 200 inimese. Hiljem oli korraldatud Öötla koolimajas tants.

Samal päewal Koigi algkooli ruumes toimunud lõikuspeo awas koolijuhataja J. Laan. Aktusekõne pidas Riikl. Propagandatalituse nõunik O. Wiirsoo, kes selgitas silmapilgu päewaküsimusi läbitöötatult ja kujukalt. Meeldiwate laulunuttekannetega kaunistas aktust kohalik segakoor. Osawõtt lõikuspäewast oli wäga elaw. Hiljem järgnes omawaheline kooswiibimine lõikuslauas.

Samal päewal toimus samas ka Koigi-Prandi maanaiste seltsi lipu õnnistamine, mida toimetas praost G. Pärli. Mälestati surma läbi lahkunud seltsiliikmeid. Terwitusi tõi Järwamaa põllumeeste seltsi poolt J. Eilart, Jsamaaliidult A. Waldmaa ja palju teisi lähedalt ja kaugelt.

Ellamaa wool jõuab Türile.

Türil määrati kindlaks Ellamaa kõrgepinoeliini alajaama asukoht.

Neil päevil viibisid Türil Riigi Turbatööstuse juhtivad tegelased eesotsas Riigi Turbatööstuse elektriosakonna juhataja Kuutmanniga, kes teostavad Ellamaa elektriliini kohaletoomist Kohilast Türini. Kohapeal tutvuti liiniehitamise võimalustega ja määrati kindlaks kõrgepinge alajaama ehitamise koht. Alajaam otsustati ehitada tarvitajateühingu hoovile raudtee äärde. Alajaam tahetakse valmis ehitada veel käesoleval sügisel, kuna käesoleva aasta lõpuks loodetakse töödega niikaugele jõuda, et elektriliin kohale tuuakse. Kõrgepingeliini postide püstitamisega on jõutud välja juba Käru-Lelle piirkonda. Lähemal ajal sõlmib Türi linnavalitsus Riigi Turbatööstusega lepingu elektrivoolu saamiseks Ellamaalt, kuna kontsessioon Särevere elektrijaamaga lõpeb eeloleval kevadel. Ellamaa voolu kohalejõudmisel tuleb ka linna elektriliin ümberkorraldamisele.

Nagu Türi piimaühingust kuuldub, kavatseb ka piimaühing uue piimatalituse üle viia Ellamaa voolule, kui hind sobivaks osutub. Kilowati hind oma jõujaamast tuleb ühingul kätte 10 sendiga. Kui Ellamaa vool linnalt antuna palju kallimaks osutub, siis jääb piimatalitus töötama ka edaspidi oma jõujaamaga.

Paides wõeti piimaproowe.

Paide toiduainetekauplustest 29. sept. wõetud rõõstpiima 2. proowid näitasid analüüsimisel järgmisi raswaprotsente:

Järwa Majandusühisus — 4, „Jwa" abikauplus Pärnu tän. — 3,5, O. Kepp — 3,7, K. Mühlberg — 4, Arbet — 3,6, Lemberi kpl. Pärnu t. — 4, Lemberi kpl. Turuplatsil — 4, Wichmann — 3,6, A. Laks — 3,4, J. Ranna — 3,6. Muude omaduste poolest oli piim ettenähtud nõudeile wastaw. Järwa Majandusühisuse kauplusest wõetud kohwikoor sisaldas piimaraswa 31,9% ja oli muude omaduste poolest hea.

Klassiloterii wõite.

(järg)

Wõidud kroonides. Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.	Wõidud kroonides. Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.	Wõidud kroonides. Pil. nr.	Sin.	roh.	koll.	pun.
25983	5	5	5	5	29493	5	5	5	10	33631	100	5	5	5
26174	5	5	10	10	29610	10	10	10	5	33732	5	5	10	5
26210	5	5	5	5	29627	5	20	5	5	33797	5	5	5	5
26219	5	5	10	5	29706	5	10	5	5	33840	10	5	5	5
26269	10	5	5	5	29748	10	5	5	5	33888	5	10	10	5
26322	10	5	5	5	29806	5	5	10	10	33958	5	5	5	20
26345	20	10	5	5	29879	5	5	5	5	34042	5	5	5	5
26348	5	5	5	5	29943	5	5	5	5	34101	5	5	5	5
26401	5	5	5	10	30021	5	5	5	5	34302	10	5	5	5
26454	5	10	10	5	30031	5	10	5	5	34315	5	5	5	5
26478	10	10	5	5	30262	5	5	5	5	34361	5	10	10	20
26482	5	5	5	5	30423	5	10	5	10	34419	10	5	5	5
26552	5	5	10	5	30471	100	5	5	5	34572	5	10	5	5
26624	5	5	5	5	30832	10	5	5	5	34655	5	5	5	5
26626	5	5	5	5	30993	5	5	5	10	34680	5	5	5	5
26769	5	5	5	5	31152	10	5	5	5	34762	5	5	5	10
26838	5	5	10	10	31922	5	10	5	10	34800	5	5	10	5
26981	5	5	5	5	31901	5	5	5	5	34804	5	5	10	5
26983	10	5	5	5	31944	5	5	5	5	34820	5	5	10	5
27085	10	10	5	5	31957	5	5	5	10	34828	5	5	5	5
27098	5	5	5	200	31968	5	5	5	5	35069	5	20	5	5
27343	5	5	5	5	32032	5	5	10	5	35116	10	5	10	100
27355	5	5	5	5	32091	5	5	5	5	35123	5	10	10	5
27687	5	5	5	5	32213	5	5	5	10	35189	5	5	5	5
27688	10	5	5	5	32313	10	5	5	5	35234	1000	5	5	5
27786	5	5	10	5	32331	5	5	10	5	35281	5	5	5	5
27845	5	5	100	10	32332	10	5	5	5	35331	5	10	5	10
27990	5	5	10	5	32393	5	10	5	5	35339	10	10	5	5
28027	10	10	10	10	32729	5	5	5	10	35340	5	10	5	5
28063	5	10	5	5	32751	5	5	5	10	35439	5	5	5	5
28110	5	5	100	5	32863	5	10	10	5	35455	5	5	10	10
28136	10	10	5	5	32894	5	5	5	5	35560	10	5	5	5
28248	5	5	5	5	32903	5	5	5	5	35852	20	10	10	5
28278	5	5	5	5	32937	5	5	5	5	35896	10	5	5	5
28306	5	5	5	5	32948	5	5	10	5	35928	10	5	5	5
28367	10	5	5	5	32983	5	5	5	5	35969	200	5	10	5
28485	5	5	10	5	33099	1000	5	5	5	35985	10	5	5	10
28548	5	5	5	5	33231	5	10	10	5	36114	10	5	5	10
28746	5	5	5	5	33320	5	5	5	5	36231	5	5	5	5
28877	5	5	5	5	33393	10	5	5	10	36319	5	5	5	5
28941	10	5	5	10	33454	5	5	5	5	36331	5	5	5	5
29109	5	5	10	5	33455	10	5	5	5					
29112	5	5	5	5	33561	5	5	5	5					

Tapa linna majandusest.

Mõningaid arwe Tapa linna 1937.-38. a. aruandest.

Tapa linna 1937/38. a. aruandes on näidatud tulusid 198.705,80 kr., kulusid 192.141,93 kr. ning puhast ülejääki 6563,87 kr. Eelmise aruande aasta läbikäik oli terwelt 84.226,74 kr. wähem, ülejääk aga 2741,75 kr. suurem, milline wahekord tingitud peamiselt sellest, et tänawu figureeriwad aruandes keskkoolimaja ehituse läbikäiwad summad erakorralise eelarwe järele 84.077 kr.

Tulude enamiku moodustawad maksud ja lõiwud, millest laekunud puhastulu (klambrites eelmise aruandeaasta arwud) 49.413,52 kr. (42.010,30 kr.). Eelmise aastaga wörreldes on tulud maksudest tõusnud 7403,22 kr. wörra, mis tingitud kogukonnamaksu enamlaekumisest: m. aasta 5290,84 krooni wastu saadi 1937/38. aruandeaastal 11.918,24 kr. Linna ettewõtted on andnud netotulu 6932,85 kr. (8820,18 kr.), millest wiinapoe ja -ladu puhastulu 3825,34 kr. ja elektrijaamast 2834,08 kr., kuna ülejäänu moodustawad wäikesed summad. Puhastulu on andnud weel linna waranduste kasutamine 4202,09 kr. ja kapitalide %% 432,64 kr.

Kulude lõiwosa moodustab keskadministratsioon (linnawalitsuse ja ametkonna kulud), mis nõudnud puhaskulu 14.385,56 kr., sellele järgneb haridusala 11.815,36 krooniga, hoolekanne 9890,97 kr., heakord 8833 kr. laenude ja protsentide tasumine 3029,51 kr., pensionid, arstiabi ja abirahad 2314,79 kr., tule- ja gaasitõrje 1250 kr., terwishoid 1594,80 kr. jne. Eelmise aastaga wörreldes on netokulud tunduwalt tõusnud hoolekande, heakorra ja pensioni alal, kuna teistes punktides on kõikumine wäiksem.

Üldiselt wõib linn wiimaste majandusaastatega olla kõigiti rahul, sest kuigi pealiskaudsel waatlemisel tahtnud mõnel alal, eriti linna ettewõtteist, näha puhastulu rohkem, on linn kahe wiimase aruande aastaga siiski kaednud tagawarakapitali 15.869 kr., mida on wõinud waid õige wähesed wäikelinnad.

Türi linnasekretäri juubel.

Laupäewal, 1. oktoobril pühitses Türi linna sekretär Martin Rüüt oma 15 aasta ametijuubelit. Samal ajal wõib ta tagasi waadata 15-aastasele tegewusele waestelastekohtu sekretäri kohal. Ühtlasi on ta olnud selle aja jooksul perekonnaseisuametnikuks kuni siiani.

M. Rüüt on sündinud 18. jaanuaril 1894. a. Koerus, kus lõpetas ka tollaegse Koeru 4-aastase õppeajaga keskkooli. 1921. aastal astus ta teenistusse wallasekretäri abina Wäinjärwe walda. 1. oktoobril 1923 siirdus Türi alewisekretäri abi kohale ja kolm kuud hiljem juba alewisekretäriks. Türi alewi linnaksmuutmisel 1. juulil 1926. aastal asus linnasekretäri kohale, millisel kohal püsinud tänini.

Oma tööala kõrwal on jatkunud juubilaril aega osa wõtta seltskonnategewusest, olles linnateenijate ühingu esimeheks ja osa wõttes weel teiste organisatsioonide tööst.

M. Rüütti tuntakse kui tublit ja kohusetruud töömeest oma ametis ja ta on pälwinud oma õiglase meele ja wastutulelikkusega kõikide tunnustawa lugupidamise.

Koolide kolmikwõistlus Tapal.

Wõitjaks tuli Wäike-Maarja gümnaasium.

Pühapäewal toimusid Tapal traditsioonilised kergejõustiku wõistlused Tapa, W. Maarja ja Jäneda gümn- ning keskkoolide õpilaste wahel. „Roti" lagedal toimuwaid wõistlusi jälgis arwukas noortepere kõikidest kaasawõistlewaist koolidest, ergutades oma poisse kõwa sõjakisaga. Ilm oli wõistlusiks wäga soodne ja tagajärjed wõrdlemisi head.

Indiwiduaal-tagajärjed kujunesid järgmisteks: 100 m jooks: 1) K. Jwanow (W.-M) — 11,2 2) Orre (T.) — 12,1, 3) Maldar (W.-M.) — 12,2; 400 m: 1) K. Jwanow — 54,7, 2) Orre — 58,4, 3) Maldar — 58,5; 1500 m: 1) Tinniste (J.) — 4.38,9, 2) Pohlak (W.-M.) — 4.42,0, 3) Klaas (W.-M.) — 12,2; kõrgus: 1) K. Jwanow — 1.65, 2) Pohlak — 1.55, 3) Raudsaar (J.) — 1.55; kaugus: 1) K. Jwanow — 6,62, 2) Orre — 6,29, 3) A. Raadik (T.) — 5,78; teiwas: 1) Jismaa (J.) — 2.80, 2) J. Lomp (T.) — 2.80, 3) Kiwend (J.) — 2.60; oda: 1) Romelda (J.) — 58,50, 2) Kiwend — 50,13, 3) Lepik (T.) — 48,98; ketas: Romeldi — 41,96, 2) Jwanow — 39,63, 3) Kiwend — 37,72; kuul: 1) Onnepalu (J.) — 13.22,5, 2) Romeldi — 13.19, 3) Lepik — 13,08. 4×100 m teatejooksu wõitis Tapa meeskond, koosseisus: E. Talwe, Lepik, H. Raadik, Orre, ajaga 48,2; teiseks tuli W.-Maarja meesk. ajaga 49,2, kuna Jäneda meesk. jooks tühistati teatepulga ebaõige wahetamise tõttu.

Üldwõitjaks tuli W.-Maarja 75 punktiga, 2) Jäneda — 67 p. ja 3) Tapa — 67 p. Kuid Jäneda estkohtade suurema arwu tõttu platseerus keraejõustikus samaste punktide arwu juures teisele kohale, jättes Tapa kolmandaks, siis tegid Tapa poisid tolle wäikese kaotuse tasa wõrkpallis, wõites jänedalasi 2:1. Wõistlus toimus kestwa ergutuskisa saatel nii, et samal ajal kõrwal rullnwat jalapalliwõistlust ei paunud keegi tähele. W.-Maarja wõrkpallis kaasa ei wõistelnud.

Wiljasalw ostab wilja.

Meie lehe eelmises numbris oli wiljaostu kirjutisele sattunud eksikombel pealkirjaks „Sõjawäele rukist ja nisu". Palume eksitust lahkesti wabandada, kuna peab olema „Wiljasalw ostab rukist ja nisu".

Traktor purustas puusalu.

Järwa maahaiglasse Paides toimetati neil päewil 41-aastane Oskar Waab, kes oli jäänud nii õnnetult traktori alla, et oli tekkinud puusalu murd.

Ilmus „Eesti Naine" nr. 8, oktoobrikuu number.

Sisus artikleid: Taluperenaise töökoormatus, Läti Tööliskaamera tegewusest, Märkmeid Hiina eetikast, Toimetaja weerg, Jeanne d'Arc, Püha armastus jne.

Ilmus „Taluperenaise" nr. 10.

Sisu: Kooliõpilase omast mööblist — N. Espe. Mida teeb õpilane kodus — dr. O. Madissoon. Wajalik kaitse wastistutatud, noortele puudele — M. Kauri. Kodumajanduskoja poolt korraldatud täienduskursused. Pidujöögilaudu. Sõõgisedel. Toiduretsepte. Salateid ja maitseaineid talweks jne. Iluaia nurk.

Käsitöö ja rõiwastusosas: Pidukleite. Sportkleite. Mantleid. Pluuse. Tikitud ja kootud esemeid. Beebi riietust. Rahwuskirjadega willaseid kootud pluuse ja weste.

Kudumisosas: Linane teelaua lina — L. Mälksoo. Mantkiriideid. Sügiskostüümi wõi kleidiriie. Aknakardinaid jne.

Kaasas: Lõike- ja mustrileht, „Laste Maailm" ning romaan „Söerist".

Wahastu noored wõistlesid.

Neil päewil korraldas Wahastu noorteühing kergejõustikuwõistlused, kus tagajärjed kujunesid alljärgnewalt:

100 m: 1) E. Murumägi 12,8; 2) K. Mironow 13,0; 3) E. Ojawee. 800 m.: 1) E. Murumägi 2.20,1; 2) A. Rooman 2.23,0; kuulitõnge: 1) H. Männik 11.17; 2) K. Mironow 10,16; 3) E. Murumägi 10,14; kettaheide: 1) E. Neutahl 32.60; 2) E. Murumägi 32.16; 3) K. Mironow 28.70; odaheide: 1) K. Mironow 47.70; 2) E. Murumägi 33.80; 3) A. Maide 33.78; kaugushüpe: 1) K. Mironow 5.44; 2) E. Murumägi 5.35; 3) A. Maide 5.35; kõrgushüpe: 1) A. Maide 1.40; 2) E. Murumägi 1.40; 3) A. Rooman 1.35; teiwashüpe: 1) E. Murumägi 2.80; 2) A. Maide 2.60; 3) R. Klooren 2.40; 10 km. jalgrattasõit: 1) R. Klooren 19.02,0; 2) A. Rooman 19.04,0; 3) E. Kaljula 19.16,0.

Noorte aladel kujunesid tagajärjed järgmisteks: 60 m.: 1) L. Wahur 8,4; 2) E. Ojawee 8,5; 3) J. Rootom 8,8; kaugushüpe: 1) E. Neutahl 5.20; 2) E. Ojawee 5,02; 3) L. Wahur 4,86; odaheide: 1) E. Käsper 35.68; 2) E. Ojawee 32.80; 3) L. Wahur 28.90.

Eesti Draamateatri

wõõrnsetendus Paides reedel, 7. okt. rahwamajas.

Mängukawas poola kirjaniku Stefan Kiedrzynski tänapäewa elu peegeldaw komöödia' „Ön algab homme", mille sisukäik uudne ning pingerikas.

Warssawi lähedal mõisasüdames elutseb oma mehe poolt kõrwale jäetuna endine kuulus näitlejanna oma sportlasest tütrega. Samas peatub ka tütre peigmees — noor ning uljas pariislane. Linnas spekuleeriw isa sõidab kohale, et naiselt nõuda lõplikku lahutust ja tütre meheleminekuga enesele suuremat laenu hankida peigmehe isalt. Nüüd aga sünnib midagi ootamatut: kohates juhuslikult oma endist kaasnäitlejat, sünnib üksildases naises üllataw muudatus, temasse armub tütre kihlatu, mees satub kitsikusse ja olukorrad muutuwad päris kriitilisteks. Weelgi üllatusrikkamaks teeb need eriskummalised wahekorrad mehe äriosaniku ning uue wäljawalitu energiline lawale astumine. Need keerukad armu- ja äriõlmed wiib kirjanik osawa ning tõepärase sulawusega lawalisele lõpplahendusele, mis hetkekski ei lase sündmustiku pingel langeda.

Järva maavolikogu oli koos.

Pika päewakorraga koosolek lõppes kiiresti. — Tehti rida otsuseid ja wõeti wastu 40.000-kr. pikaajalise laenu tasumise kawa.

Reedel pidas Järwa maawolikogu oma esimest koosolekut, millest wõtsid osa kõik maawolinikud peale ühe. Koosolekut juhatas maakonna seaduse järele maawanem J. Kaarlimäe, protokollis O. Welner. Koosoleku päewakord oli wõrdlemisi pikk — 15 punkti, kuid sellele waatamata möödus koosolek kiiresti, kuna sõnawõtte oli wähe. Otsused tehti kõik ühel häälel peale koolide õpperaha küsimuse, milles üks wolinik jäi erinewale seisukohale.

Esimesena wõeti wastu maawalitsuse teedekapitali 1939./40. eelarweaasta maksumäärad, millised jäid samasugusteks, nagu nad on tänawu. Edasi tunnistati wastuwõetawaks Koeru alewiku ja Esna raudteejaama ehituspiirkondade ehitusplaanid, millistega kindlaks määratud ka ehituste rajoonid ja millega ehitustegewus alewikes muutub korrapärasemaks.

Paide progümnaasiumis, gümnaasiumis ja kaubanduskeskkoolis otsustati kõrgendada linnaõpilastel õppemaksu 10 krooni wõrra. Õppemaks on sellega progümn. ja kaubanduskeskkoolis 60 kr. aastas, gümnaasiumis aga 70 krooni. Ühtlasi otsustati ka Järwa-Jaani kodutööstuskoolis hakata wõtma õppemaksu 10 kr. aastas. Seni Järwa-Jaani kodutööstuskoolis õppemaksu ei olnud.

Maawalitsuselt esitatud kujul wõeti wastu ka maakonna omawalitsuse, kapitalide ja warade walitsemise korrad ning maahaigla ja selle ambulatooriumi põhikirjad. Ka määrati kindlaks maahaigla ja selle ambulatooriumi päewa- ja eritoimetuste tasud, mis senisega wõrreldes ei too kaasa olulisi muudatusi.

Maawolinikele määrati wolikogu koosolekutest osawõtu tasuks 5 kr. istungilt. Niisama palju määrati ka walla- ja linnawanemate esindajale ja politsei prefektile wõi ta esindajale tasuks maawalitsuse koosolekutest osawõtu eest. Lisaks sellele tasutakse sõidukulud. Maaomawalitsuse komisjonide liikmetele määrati koosolekust osawõtmise tasuks 3 krooni.

Lootuseta maksuwõlgasid kustutati maawalitsuse ettepanekul ligi 1700 kr., millise summa moodustawad peagu täielikult waremalt aastatest olewad rawiwõlad. Nende kättesaamine on osutunud wõimatuks. Samuti kustutati rida maawalitsuse arwepidamise wäärkandeid, millised pärit waremalt aastaist.

Järgnewalt wõeti wastu maakonna omawalitsusele Pikalaenu Pangalt tehtawa 40.000 kr. laenu tasumise kawa, mille järele laen tasutakse 15 aasta jooksul. Taatawalt otsustati ka Järwamaal 1938./39. eelarweaastal maawalitsusele wõetawate maksude määruse osaline muutmine, mis tingitud wiimasel ajal antud uutest seadustest ja mõnede seaduste muutmisest. Uue maksuna hakatakse muide wõtma kantseleimaksu. Lõpuks otsustati weel maakonna omawalitsuse astumine E. Seakaswatajate Seltsi liikmeks, mis tingitud kuldijaama asutamisest maawalitsuse ülalpidamisel olewasse Aawere wanadekodu põllumajapidamisse. Maaweekomisjoni waliti põllumeeste esindajaiks Järwamaa maatulunduskonsulent H. Lipp ja W. Unkareda, kellele asemikeks jäid A. Paalpere ja J. Nurmik.

Häid tagajärgi Lõõlast.

Mahlstein kordas kuulis Järwa rekordit. — Reinpalu jooksis 400 meetris Järwa tänawuse parima aja.

Pühapäewal peeti Lõõlas, sealse Rahwaraamatukogu seltsi spordiosakonna korraldusel kergejõustiku wõistlusi, millest peale kohalike sportlaste osa wõttis weel Järwa nimekam kergejõustiklane A. Mahlstein ja maakonna spordiinstruktor A. Anier.

Wõistlused ilusa ilma tõttu möödusid hästi ja andsid ka häid tulemusi. Kuulitõukes A. Mahlstein kordas oma nimel seiswat Järwa kuulitõuke rekordit, head olid weel ta kaugushüppe ja kettaheite tulemused. 400 m jooksis J. Reinpalu Järwa tänawuse hooaja parima aja, häid tulemusi näitas weel kauguses ja kuulis E. Oltjer. Tehnilised tulemused kujunesid alljärgnewalt.

100 m: 1) A. Mahlstein — 12,1; 2) J. Nurm — 12,2; 3) E. Oltjer. 400 m: 1) J. Reinpalu — 56,5; 2) J. Nurm — 58,3; 3) E. Oltjer — 60,0. 3000 m: 1) A. Anier — 9.15,5; 2) O. Simson — 10.08,9. Anieri wastu wõistlew 3-meheline teatemeeskond kaotas ajaga 9.16,9. Kaugushüppes: 1) A. Mahlstein — 6,29; 2) E. Oltjer — 6,16; 3) J. Nurm — 5,88. Kõrgushüppes: 1) A. Mahlstein — 155; 2) J. Nurm — 155; 3) E. Oltjer — 150. Teiwashüppes: 1) E. Oltjer — 3.08; 2) J. Reinpalu — 3.05. 3) H. Randla — 2.85. Kuulitõukes: 1) A. Mahlstein — 14,74; 2) E. Oltjer — 13,22; 3) J. Nurm — 12,87. Kettaheites: 1) A. Mahlstein — 39,35; 2) J. Nurm — 37,36; 3) J. Nõmra — 36,55. Odaheites: 1) E. Oltjer — 50,35; 2) A. Aniew — 45,35; 3) J. Nurm — 41,60.

Spordimärgi katsewõistlused Wajangul.

2.—9. oktoobrini toimuwa spordimärgi propagandanädala puhul Wajangul korraldatud spordimärgi katsewõistlustest wõttis osa 28 poissi. Nendest sooritasid spordimärgi 3. järgu normi R. Lokk, U. Lunk, E. Männik ja Okas.

Rewideeriti maawalitsust ja asutusi.

Reedel lõppes Järwa maawalitsuse järjekorraline rewideerimine, mida toimetasid riigikontrolli wan. rew. Parlo ja rew. Paas. Rewideerimine algas juba 19. septembril ja toimus nii keskasutuses kui ka maawalitsuse asutustes, osutudes käesolewal aastal eriti põhjalikuks. Rewideerimise tulemused näitasid, et maawalitsuse ja asutuste arwepidamine on korralik.

Paides algab puudustkannatawate laste toitlustamine.

Eelmiste aastate eeskujul ka tänawu Eesti Punase Risti Järwamaa komitee annab puudustkannatajatele lastele tasuta lõunaid, misjuures otsus tehti juhatuse koosolekul möödunud nädala lõpul. Toitlustamine algab keskнädalal, 5. oktoobril, ja toimub Pikas tänawas toitluspunktis. Esialgu toitlustatakse umbes 30 last. Registreerida dr. Gutfeldti juures kõnetundidel.

Türi uudiseid.

Perekonnaseisu teateid. Abiellumiseks on awaldanud soowi Rudolf Hindrek ja Adele Murmann.

Autolt warastati akumulaator. Paberiwabriku weoautolt on warastatud akumulaator, mille wäärtus 45 kr.

Isikutunnistused warastati taskust. Käru wallas Lungu mõisas elutsew August Woilo teatas, et temal on reede õõsi Türi raudteejaamas pingil magades põuetaskust warastatud oma ja naise isikutunnistused ning kaitsewäetunnistus, millised olnud taskumõõnas wahel.

Arhitektide ühing tutwus Türi uue piimatalitusega. Türi uue piimatalitusega käib tutwumas rohkesti mitmesuguseid ekskursioone ja isikuid. Nende päewade sees käis piimatalitusega tutwumas arhitektide ühing Tallinnast, meierite koja juhatus ja nõukogu ning Wändra piimaühingu juhatus ja liikmeid.

Töötõwigastusi. Paberiwabrikus sai wigastada tööline Aleksander Alew.

Septembris kaswas elanike arw 57 wõrra. 1. oktoobril registreeriti linna aadresslaual 3343 elanikku, sellest arwust oli mehi 1504 ja naisi 1839. Kuu jooksul suurenes linnas elanike arw 40 mehe ja 17 naise wõrra.

Tuletõrje naisrühm korraldab keedukursusi. Tuletõrjeühingu naisrühma korraldusel toimuwad ühingu ruumes keedukursused, millest wõtab osa üle 30 naistuletõrjuja. Kursused kestawad 10 päewa ja neid juhatab Türi keskkoolide majapidamisõpetaja Eha Wooremaa. Laupäewa õhtul toimus tuletõrjeühingu ruumes naistuletõrje korraldusel kooswiibimine, kus peolistel oli wõimalus maitsta kursuslaste poolt walmistatud toite.

Tapa sõnumeid.

raldusel algama keedukursus, mis osawõtjate wähesuse tõttu jäeti aga seekord pidamata.

Wiimased piimaproowid. Tapa toiduainete-kauplusist näitasid analüüsimisel järgmist raswaprotsente: O. Busch — 4,0, 3,3, H. Preemet 3,9, 3,4, A. Tammar — 3,7, 3,5, J. Iwanow — 3,4, 3,1, M. Klammer — 3,4, H. Tamm — 3,7, 4,0, 3,5, J. Heina — 4,2, 3,8, J. Tuulisworm — 3,5, 3,0 (R. Kena piim pisilasist soostunud), P. Uudewald — 3,7.

Tapa leiubüroosse toodi 5 jahukotti, mis leitud m. nädalal Weski tänawalt.

„Järwapojad" wõitsid tapalasi 2:0. Pühapäewal toimus Tapal jalgpalliwõistlus Tapa kaitseliidu spordiklubi ja Paide s. s. „Järwapoegade" wahel. Kuna samal spordiwäljakul äsja lõppesid koolide wahelised kergejõustikuwõistlused, hilines jalgpalliwõistluse algus ¾ tunni wõrra. Ka ei saanud spordiklubi kuidagi hakkama oma meeskonna koostamisega, wärbides sellesse mehi alles wäljaku ääres. Kuigi ajakirjandust läbistanud kirjutiste tõttu Järwapoegade-Ambla wõistluse kohta oodati toorewõitu mängu, kujunes wõistlus küllalt korrektseks, ent kahjuks ka tuimalt-igawaks. Wõitjaks tulid teenitult Järwapojad 2:0 (poolaeg 1:0), kusjuures wiimane wäraw löödi 11 m karistuslöögile wärawa all järgnenud suminast. Wilistas A. Ruil Tapalt. Publikut oli wõistlusi jälgimas wähe. Muide jättis Tapa meeskond oma koosseisu ühtluselt sama kapitud mulje kui nende ebaühtlane dreskgi.

Difteriit Tapa algkoolis. Möödunud nädalal tuli Tapa linna algkooli õpilaste hulgas ette 3 difteriiti haigestumist, mispärast kardetawa nakkushaiguse lewimise takistamiseks wõeti tarwitusele kõik ettewaatusabinõud. Linnaarsti korraldusel suleti kool laupäewal üheks päewaks, et läbi wiia ruumide põhjalikku desinfektsiooni. Kõik haigestunud õpilased saadeti Tallinna haiglasse.

Jalgratturi ja auto õnnelikult lõppenud kokkupõrge. Reede õhtul põrkasid Tapal, Pika ja Ed. Wilde tänawate nurgal kokku Tapa taksojuhte Kärt oma sõiduautoga ja Tapa ärimehi G. Sooneste jalgrattal. Sõiduauto sõitis mööda Pikka tänawat, kuna jalgrattur wäljus E. Wilde tänawast, kusjuures kumbki üksteist enne ei märganud, kui kokkupõrge oli wältimatu. Kuigi kokkupõrge oli tugew, et lõi lõmmi isegi auto porilaua, rääkimata kägardunud jalgrattast, lõppes õnnetus asjaosalistele siiski õnnelikult: wigastada ei saanud kumbki. Ka ei tõsinud kumbki asjaosalistest teise wastu süüdistust.

Perekondlikke teateid. Linna perekonnaseisuametis registreeriti septembrikuu jooksul: abiellumisi — Ewald-Albert Arula ja Linda-Lisette Helmar, Aleksei Jastrebow ja Juuli-Helene Michelson; surnuid — Jakob Linde ja Willem Soonike.

Keedukursus jäi osawõtjate puudusel pidamata. Esmaspäewal pidi Tapal naisseltsi kor-

Maanoorte tööparaad Tännasilmas.

Pühapäewal, 2. okt. toimus Tännasilma algkooli ruumes Tännasilma maanoorteringi korraldusel lõikuspüha aktus, näitus ja pidu.

Lõikuspüha aktus algas kell 15 Türi koguduse õp. Nõmmiku lõikuspüha kohase jutluse- ja jumalateenistusega. Kõnedega esinesid Türi konsulent R. Mullamaa ja maanoorte instruktor E. Roosaare. Aktust kaunistasid deklamatsioonid ringi liikmeilt.

Nii aktuse awa- kui lõppsõna ütles Tännasilma maanoorteringi wanem H. Tawast. Aktus lõpetati wägewa riigihümniga. Ilusa ilma tõttu oli osawõtjaid wäga rohkelt.

Hästi oli korraldatud ka maanoorte tööde näitus, mis on kujunenud traditsiooniliseks ringiliikmete töödehindamise ja tutwustamise kohaks.

Köögiwiljakaswatuses said auhindu: Waike Tawast ja Karin Juhans — esimene kõrgem ja teine 1. auhind.

Heina waatluslappide eest said Heinrich Nestor ja Meeli Tawast 1. ja Karin Juhans 2. auhinna.

Nisukaswatuse alal 1. auhinna Meeli Tawast, 2. auh. Karin Juhans ja 3. auh. Eino Mets.

Käsitöö eest Waike Tawast, Karin Juhans ja Aliide Pärl hinnati kõik 1. auhinnaga.

Nii näitus kui ka aktus jätsid ilusa mulje ja näitasid, et Tännasilmas tehakse tõhusat tööd. Ringis töötab üle 30-ne noore.

Õhtul järgnes omawaheline pidu.

1. OKT.

algas aasta viimane veerand.

Maailm on ärevam kui kunagi varem.

Nüüd tellib iga järvamaalane tingimata

„Järva Teataja"

aasta lõpuni.

„Järva Teataja" ei tee kõmu, vaid valgustab täpselt ja asjalikult olukordi.

Aasta lõpuni ainult Kr. 1.90

EESTI DRAAMATEATER

EESTI DRAAMATEATER Paides,

reedel, 7. oktoobril kell 8 õhtul Rahwamajas.

„ÕNN ALGAB HOMME"

Stefan Kiedrzynski komöödia 3-es waatuses.

Näitejuht — Ed. Türk.

Lawapildid — P. Raudwee.

Eelmüük Tarwitajate Ühisus „Iwa" kaupluses.

KINO „KALEV" TAPAL

Teisp., 4.—6. okt.

Meeleläägwaim ja romantilisem armulugu! Robert Taylor ja Irene Dunne

„Suure armastuse eest"

Kahe armastaja draama, kes armastasid, kuid püüdsid põlata teineteist. Kui palju wõib andestada armastaw naine ja kui palju saawutada armastaw mees.

2. Lisaeeskava.

Algus 4. ja 5. kp. kell 20.00, 6. kp. kell 19.00.

„UGALA" RINGREIS

„Juuraku Hulda"

H. Wuolijoe komöödia 7 pild.

Reedel, 7. okt. Amblas.

Laup., 8. okt. Järwa-Peetris

Algus kell 9 õhtul.

Odavasti müüa 5 tiinu **tihedat kännustikku** wäljawõtmiseks. Paide jaamast 7 km. Küsida sst.

Elektrilokke oktoobrikuu jooksul **teeme odavasti, 150 senti pea.** Diplom. juuksur „Aino" Paides, Pärnu 11.

Müüa täiswerd Hollandi-Friisi tõugu **pull ja lehmvasikad,** wasikad, sugulawast parema põlvnemisega. Teat. K. Molodzow, Koeru. Telef. 17-a, Wäinjärwe.

Ostan päristalu, pakkumised ühes hinna, suruse ja kirjeldusega saata Tallinn, Laulupeo 14—1. „Talukohi" all.

Rätsep wajab kohe **õpipoissi.** Kaubelda: Esna, Pikk 6, Joh. Kolnes.

Wajatakse wäikesemasse tallu 15. okt. s. a. **teenijatperenaist,** kes iseseiswalt oskab töötada. Soowitaw wanem. Teatada Koeru konwendi tööbüroosse, Koeru.

A.-ü. „Ühiselu" trükk, Tallinnas.